

Manuel de Pedrolo

P A S D E R A T L L A

Novel·la

1959

I

Insegur, avança fins a la paret on, sense colpejar-la, deixa reposar els punys i, després, blega lentament els braços per enfonsar el cap en el dors de les mans que s'han obert amb un gest gairebé espasmòdic i sense vibració.

A baix es bada i es tanca repetidament la porta amb un breu cop de timbre, perquè aquesta és l'hora de les parelles. Ara, però, ja no pensa, com feia de primer, en tota aquella activitat eròtica i venal que té lloc darrera les portes, en el refugi de les modestes habitacions del pis de sota. No pensa en res.

Amb la cara repenjada en els nusos de les mans, aguts i feridors, deixa que passi un temps llarg i sense consol. I només al cap d'una estona retroba, dintre seu, el somriú tendre i una mica trist de la boca carnosa.

- Sí...

Era un sí ben just pronunciat, gairebé reduït a un lleu moviment dels llavis que calia endevinar per entre el somriú. I després s'abraçaven, ella menuda i perduda contra el seu pit.

- Maria del Carme...

Esmunyia els dits per la seva americana, tocava les solapes amb un gest vagament furtiu que accentuava la intenció acariciadora. I ell li passava la mà pels cabells, sempre una mica despentinats, suaus i clars, fins que la noia alçava la cara i li somreia de nou.

Per què aquesta imatge i no una altra, però? El cor li batejava a un ritme ple, solemne i sense precipitacions, al mateix ritme, potser, que retroba ara, quan a la fi abandona la paret i, girant-se, es

mou cap al centre de la cambra, on s'atura amb una llambregada absent al seu entorn.

Una porta, gairebé al costat, es tanca amb un cop sec i impertinent, i uns passos decidits ressonen corredor enllà. Al pis de sota es torna a disparar el timbre i, si escoltava amb atenció, probablement inclús podria distingir la remor de peus que s'atura davant del petit taulell on en Ramir, sense una paraula sobrerera, o totalment silenciós, cobra l'import de les habitacions. Això si no ho fa la Lina amb la seva ganyota còmplice. Perquè coneix totes aquestes xicotetes, sempre les mateixes.

I també ell, dia darrera dia, les ha vistes passejar per les vores veïnes de l'establiment amb el portamonedes penjat al braç o bé instal·lades als tamborets del bar de la cantonada, davant d'una beguda inacabable, lentament consumida entre mirades repetides cap a la porta de cristalls llardosos que desdibuixen les siluetes dels transeünts i apaguen els crits dels venedors ambulants, els espetecs dels motors dels tricicles alentits per la gernaçió...

Darrera els passos i el cop de timbre s'ha fet de nou el silenci, més feixuc, i ell se sorprén de trobar-se a tocar del llit, amb una mà caiguda al llarg del cos, inerta al capdavant d'un braç cansat i inútil, mentre l'altra, sobre el front, palpa, sense sentir-la, la calidesa de la pell i, fins on és possible, ofega la percussió d'una vena abrandada.

La Maria del Carme acollia la besada silenciosament, però no era encara el bes intens i intencionat que exalta la carn, sinó el tendre contacte a través del qual tot reposava durant una llarga estona, fins que alguna cosa cedia, quelcom de molt íntim, gairebé incomunicable, i aleshores li refusava la boca, torbada, i la deixava relliscar per la seva barbata fins que ell li emmarcava la cara amb les mans i la noia bleixava tot passant-li els braços pel coll.

- Per què, per què m'estimes ?

Mai no havia pogut trobar una resposta satisfactoria, i potser ni existia. Si, era veritat, per què l'estimava? No pas perquè fos bella, ni pel seu cos temptador i receptiu d'adolescent... Fos com fos, des d'aquell primer dia ja no li havia pogut treure els ulls de damunt.

Quan, en sortir de la cuina, va atansar-se a la taula on ell seia, sol com de costum, va preguntar-li :

- Què li ha passat, a la Dolors ?

Ni sabia que es deia Dolors, ella; era prou clar que no sabia res, perquè va fer, estranyada :

- La Dolors ? - Però immediatament afegí - : Ah, vol dir l'altra cambrera ?

- Sí.

- Es veu que és a l'hospital.

- Ah !

- He sentit que ho deien, dins...

Havia començat a servir el vespre abans, però ell no hi anava mai a sopar.

- Com te dius ?

- Maria del Carme.

I ell havia continuat mirant-la com ja la miraria sempre, però de moment una mica sorprès en adonar-se que manejava els plats amb poca habilitat.

- Em sembla que no hi tens gaire pràctica...

Li ho deia somrient i així i tot, immediatament preocupat per por que ho interpretés com un retret.

- No; gairebé gens.

Les mans recollien els plats buits, deixaven els plats plens, i ho feien lentament, amb cura, per tal de no trencar res, de no vessar els sucus. La pell, va poder observar, era una mica aspra. La cara, en canvi, era fina, delicada, potser massa pàl·lida.

Es desplaça encara, ara cap a l'única butaca de l'habitació, un

moble força envellit, amb una molla trencada. I aleshores, tot d'una, es gira cap a la porta, on algú ha trucat. Espera, immòbil, sense contestar.

- Robert ! Robert !

Es la veu d'en Carbó, però ara no té ganes de veure'l, no té ganes de veure ningú, d'haver de parlar, d'haver de fingir.

- Robert, contesta !

Es clar, hi ha la llum del dormitori que es filtra per sota la porta i delata la seva presència. Es torna a acariciar el front amb la mà i, tot seguit, indecís, avança cap a la porta mentre la veu d'en Carbó insisteix :

- Robert ! Que sóc jo, home !

Obre i s'inclina una mica endavant, projectat cap al passadís, però els dats no han abandonat el pany i el cos, sòlid, barra l'entrada al company.

- Què vols ?

Veu que en Carbó l'examina amb estranyesa, sobtat pel to hostil de la pregunta que el frena i el fa parpellejar, desconcertat, abans de dir :

- Com, què vull ? - Esbossa un somriís primet i, dut per la força del costum, exclama : - Això sí que és bèstia ! - Tot seguit, però, l'expressió de la cara s'enserioseix, es fa greu, com si acabés de descobrir un defecte, alguna mena de tara, en l'aparença del seu amic -.
Què et passa, tu ?

Ell insinua un arronsament s'espatlles que, en completar-se, les hi deixa més avall, caigudes.

- A mi ? Res.

- Ningú no ho diria...

Es queden mifant-se, però ell no cedeix, continua obstruint el badall de la porta. Mormola :

- Estic cansat, ves !

L'altre el fita, suspicax :

- Us heu enfadat amb la Maria del Carme, potser ?

- Per què ens havíem d'enfadar ?

- Jo que sé !

Continuen observant-se, gairebé violents, fins que en Carbó, ~~amb~~
~~amb~~ en un altre to de veu, pregunta :

- No vens a sopar ?

Ell mira el terra, els peus del seu amic, i branda el cap.

- No. - Vacil·la, alça de nou l'esguard -. No em trobo gaire bé...

Ja me n'anava a dormir.

- Si només són dos quarts de deu !

- Ja ho sé.

Comença a tancar la porta, molt lentament, però en Carbó sembla indecís.

- Si necessites alguna cosa...

- No, no.

Tanca una mica més i el seu company es resigna, mou les espatlles amb un gest descoratjat.

- Com vulguis, noi...

Per l'esclatxa observa com s'allunya, no gaire decidit, i quan a la fi veu que s'atura a tocar de l'escala, tanca la porta del tot i, sense moure's de lloc, s'hi repenja amb un moviment las mentre esguarda al seu davant, cap al llit on el seu cos ha descansat uns minuts impacients en entrar a la cambra.

Tot seguit avança cap al lavabo, amb el seu petit espill col·locat posteriorment, quan en Ramir i la Lina van decidir llogar els dormitoris del segon pis a hostes relativament estables.

- Per què, per què m'estimes ?

La pregunta el sobta quan anava a examina_r-se la cara, i es fita els ulls per mirar més enllà del propi esguard, cap on la Maria del Carme s'allunyava, abans que els mots aquells fossin dits, abans i tot

que li fos possible de preveure, o d'endevinar, que un dia els pronunciarà.

Va haver de girar-se, perquè s'havia assegut d'esquena a la cuina, i quan ella sortí de nou va adonar-se per primer cop de la naturalesa d'aquell somris seu. No ben bé el mateix que tindria després, és clar, però tammateix un somriure en el qual aquell altre ja es configurava.

- Maria del Carme...

La noia va aturar-se quan ja havia iniciat el moviment que l'allunyaria de la taula, i mirà cap al plat, que era ple.

- Digui...

- No, res.

Ho va tornar a dir al cap de pocs dies, quan eren asseguts al cinema, de costat.

- No, res.

L'havia estat fixant amb una intensitat potser indeguda, i ella, en la fosca avinent, va sostenir-li l'esguard uns segons abans de tornar a mirar cap al llenç on es disparaven pistoles. Ell no va imitar-la i, per això, els ulls de la noia es van haver de desplaçar de nou mentre li deia :

- Em mires tan...

Se la veia enseriosida i, alhora, afalagada. Per primer cop, va passar-li el braç per l'espatlla. Ella, sense protestar, desvià encara la mirada.

I ara... Tot d'una li sembla que no pot suportar l'examen de la seva cara, tot just iniciat, i, amb un moviment brusc, s'allunya ràpidament del lavabo mentre, a baix, la porta es torna a obrir. Però ara deu ésser una parella que se'n va, satisfeta i insatisfeta, com sempre, tota vegada que, un instant, sent la remor dels peus que salten graons avall, tallada per la veu aguda de la Lina que crida :

- Joana !

I, com que ningú no li contesta, més fort :

- Joana ! Joana !

No se sent res més, però la veu calla tan abruptament com s'havia aixecat. La Joana deu haver acudit del fons de la casa i ara ordenarà el dormitori que ~~hampamamh~~ la parella ha abandonat. Si no hi ha taques, els llençols tornaran a servir.

Avança cap al llit i s'hi deixa caure, assegut, amb les mans balbes que li pengen entre els genolls separats.

- Sí, t'estimo !

Plorava, i ell se sentia estranyament impressionat, una mica incomprendiu i tot.

- He estat sempre tan desgraciada !

Ara era una altra mena d'abraçada, el començament d'alguna cosa que tots dos volien, que tots dos havien esperat.

Va besar-la, conscient de la salabror de les seves llàgrimes, i els llavis eren carnosos i acollidors, sense reticències, sense avidesa. Uns llavis de noia que encara no sap ben bé com besar.

- Maria del Carme...

- Sí...

No importava què volia dir. La cenyia amb els braços i, quan va mirar-la, el somris que s'insinuava entre les llàgrimes encara era trist. Per això va preguntar-li :

- No estàs contenta ?

Ella va repetir :

- Contenta...

Va veure que no sabia com expressar-ho, però ell gairebé se n'alegrava, com si allò la ~~era~~^{fe} més íntimament seva.

S'adona que, sense parar-hi esment, s'ha anat ajaçant i que ara la cara li reposa a frec del capçal. Algú s'ha aturat a la banda de fora del dormitori, prop de la porta, i dues veus masculines trenquen la quietud del passadís. Ell, però, no distingeix cap mot perquè ha enfonsat més el cap contra el coixí.

- Sí, Robert.

Ja baixaven cap a ciutat, enllaçats com si s'haguessin conegut de sempre. Van aturar-se dues vegades i cada cop la va sentir tremolosa i càlida entre els seus braços. A la fi repenjà el cap en la seva espatlla i l'hi conservà fins que la presència dels primers transeünts va separar-los.

No sabia com havien començat les confidències, perquè ell no li havia fet cap pregunta, però la noia, sense mirar-lo, deia :

- Quan es va morir la mare, ara fa sis mesos, me'n vaig anar.

Ell l'escoltava sense interrompre-la i només després, quan un silenci es prolongà, se li acudí de fer-li observar :

- Però ets tan jove ! Dissset anys...

- I què vols dir ?

- El teu padrastre et pot fer buscar.

La noia va negar amb el cap, convençuda.

- No.

Ell no va contestar, perquè s'havia aturat a comprar el diari.

Sobtadament, es/redreça amb un salt i belluga els llavis com si cerqués paraules per expressar una necessitat inesperada. Abandona el llit i corre cap a la porta.

A l'altra banda, sota la bombeta del passadís, penjada al sostre, els dos homes encara parlen, però en veure'l callen un moment i el miren, sense saludar. No els coneix, no el coneixen. Hi ha trenta-quatre habitacions i els hostes canvien més sovint que no voldrien la Lina o en Ramir.

Es precipita passadís enllà i salta per les escales, devorant els graons de quatre en quatre. Només en arribar al pis de sota es permet una pausa.

La Lina és asseguda a l'altre costat de taulell, darrera la taquilla vidrada, amb una novel·la barata entre les mans. El fita mentre ell es passa la mà pels cabells amb un gest nerviós.

- Què passa ?

Reacciona una mica tard, quan ja es a frec de l'altra porta que mena a les escales que desemboquen al carrer.

- Eh ?

Però no s'espera, sinó que avança i davalla, ara més lentament, perseguit pel timbre que no distingeix entre hostes estables i parelles de pas.

Es estúpid, el diari no té temps de dir res, i ho sap, però ara li cal assegurar-se'n sense perdre un moment.

A l'entrada ha de cedir el pas a algú que puja, mig ensopega amb la dona que precedeix el seu company i allarga la mà cap a la ~~manana~~ barana. Es la Mercè, i li fa l'ullet, mig girada cap al seu client, un individu de cinquanta o cinquanta-cinc anys que no s'adona de res, entretingut en la contemplació d'unes anques prometedores.

Ell els esguarda inexpressivament i, amb la mirada, els segueix escala amunt, fins que arriben a la porta del timbre; aleshores entreta la mà de la del carrer, que es tanca darrera seu, i corre per la vorera.

Ha d'anar fins a la cantonada, on hi ha la venedora de diaris, li n'arrabassa un del munt que té en un costat i li allarga els diners. Després s'atura a obrir-lo davant del restaurant, d'on es vessa una llum molt clara, però el torna a tancar tot seguit i, amb una altra correguda, es precipita cap a l'entrada.

Puja de pressa, passa per davant la Lina, que sembla que no hagi fet cap moviment durant aquells cinc minuts, enceta el tram que mena al segon pis i, gairebé dalt, ensopega amb la Joana.

- On és, el foc ?

No li cedeix el pas, sinó que es queda palplantada, cercant el seu contacte, com té costum de fer amb els hostes més joves. Com sempre, va molt escotada i, en inclinar-se, mostra els pits.

- Aparta't !

- Ui, ui, ui !

L'empeny cap a un costat i passa fregant-la. Ella es queda remugant uns mots inintel·ligibles i poc amables.

Ell, però, ja ha corregut pel passadís i ara és a tocar del seu dormitori, davant del qual s'immobilitza, sorprès. La porta és oberta gairebé de bat a bat.

Deu haver-la-hi deixada ell mateix, sense adonar-se, car dins no hi ha ningú. Els dos homes que parlaven han desaparegut i de la cambra del costat li arriba la remor d'algú que es renta sorollosament, amb tot d'esbufecs de satisfacció.

S'assegura que la seva intimitat no serà envaïda i, dret enmig del dormitori, repassa febrosament les pàgines del diari, cercant la secció de fets diversos. Una enredada pel procediment de l'estampeta, un altre que s'ha deixat seduir pels especialistes del "tocomocho", una criada infidel que s'ha endut joiells valorats en sis mil pessetes, cinc accidents de la circulació, amb un mort i tretze ferits, dos d'ells greus, una criatura de mesos abandonada al replà d'una casa del Poble Nou...

Tomba pàgina, però tot seguit passa ràpidament a les notícies de darrera hora : dos vehicles que s'han embestit. Res més.

Llança el diari per terra, en un racó, i es torna a asseure al llit amb el cap entre les mans.

- Maria del Carme...

- Sí...

Tanca els ulls, colpeja el matalàs iradament i en veu alta, massa alta i tot, exclama :

- No, no !

Però l'altra veu és més dolça i penetrant i sap fer-se prou convincent per dominar-lo :

- Sí, jo també...

On era ? A la cantonada, en una cantonada qualsevol, on bufava un

aire més aviat fred.

- T'estimo, Maria del Carme.

Era senzill; no havia meditat/res, i ella tampoc no hi devia haver pensat, perquè el va ullar amb sorpresa. Li abandonava la mà i ell sentia, sense repugnància, potser una mica compadit, l'aspredat de la pell que havia hagut de fer tantes feines humils.

- Treballava en un taller de ràdio, de bobinadora. Mai no em va agradar...

Però això li ho havia dit més endavant, aquell dia que tornaven cap a la ciutat.

- Jo volia fer com la Ramona, la meva amiga.

Quan li deia que l'estimava encara no sabia cap d'aquestes coses. Li acariciava la mà mentre esperava que es refés de la sorpresa, mentre se'n refeia ell mateix.

- Sóc molt poca cosa, Robert.

Es torna a prémer el front amb les mans, absent, però sense ignorar el timbre que encara s'ha disparat al pas d'algú o altre que està a punt de comprar una mica d'amor a una dona fatigada, indiferent.

Obre els ulls, que havia tancat uns segons, i els deixa reposar en el diari que hi ha a terra, tot desordenat. Prop, veu una punta de cigarteta, però no sap quan se la deu haver fumada. Potser aquest matí, abans de sortir, mentre es vestia.

Ella havia parpellejat, car el fum s'enlairava cap a la seva banda en un filet prim, blavís.

- Sortir ?

- Ho trobes estrany, potser ?

- No ho sé... - I afegí - : Em fa gràcia...

Sense dir-li ni sí ni no, va allunyar-se cap a un altre client que la reclamava i ell, resignat a la dilació, s'esperà pacientment. Més tard li va explicar :

- A la tarda tinc classe.

No es va creure que ho deia seriosament, i la noia se'n va adonar.

- Vaig a una acadèmia.
- Cada dia ?
- Sí. Llevat dels dissabtes.
- Dissabte, doncs.
- No ho sé...

No hi podia parlar amb continuïtat, hi havia els altres clients que la cridaven sense parar, alguns només amb un esguard insistent, carregat d'impaciència, d'altres amb una breu indicació oral :

- Noia, que tinc pressa...
- Les postres, nena !

I ella se n'havia d'anar a servir-los.

- No m'agrada que facis de cambrera.

Era molt després, i la Maria del Carme tenia una expressió viva quan contestava :

- Ni a mi. Per això estudio. Vull entrar en un despatx...

Reposa les mans sobre les cuixes i inclina el cap endavant, ara amb els ulls fits en la catifa que hi ha arran de llit, tota ratada d'una banda, on el teixit es desfà a poc a poc. Gairebé sense tenir-ne consciència, enregistra la misèria del dormitori on ella no ha posat mai els peus.

- Per què hi vius, en un lloc així ?

No li agradava i, ulls endins, li creixia una mena de malfiança.

- Estic al segon pis. Tot són xicots sols, com jo.
- Sí, però...
- Em resulta més econòmic. Vaig tan curt de butxaca ! I encara sort de les classes que dono...

Les mans li rellisquen fins als genolls i, lentament, es va redreçant; no es mou de lloc, però, sinó que es queda palplantat a frec de llit, amb els ulls mig closos per tal de conservar aquella cantonada del passatge on encara li sembla que ella l'espera.

Era l'única lliçó que donava dissabte a la tarda i la primera vegada se l'havia deixat perdre, però més endavant ella acudia a la sortida, dòcil i enamorada. Ell no esperava mai l'ascensor, sinó que es llençava escales avall per guanyar una mica de temps.

- Maria del Carme !

La dolcesa d'aquell encontre li puja per les fibres més sensibles del cos i, un instant, vacil·la lleugerament, com un embriac, fins que troba el suport de la tauleta, cap on ha anat avançant com entre somnis.

- Robert !

Se li penjava al braç, li cercava els ulls.

- Fa gaire que m'esperes ?

- No; acabava d'arribar.

Sempre acabava d'arribar; sempre, però, volia dir tres o quatre vegades. I, cada cop, ell li preguntava :

- On anem ?

- On vulguis.

Poca de peus amb una estranya nerviositat i, inquiet, es torna a moure per la cambra. Es troba de nou davant del mirall, i ara s'hi contempla sense reticències. A baix la porta es deu haver quedat mal tancada i el timbre sona sense interrupció. Ell, però, allunyat d'aquella realitat, es mira com qui escruta un estrany fins que, com l'altra vegada, no es pot suportar.

- Sí, t'estimo...

Quan ? Quan ? Un dia, fa pocs dies, i, després, tarda rera tarda. Li tocava els llavis amb els seus i, amb els dits, li reseguia la cara una mica massa pàl·lida, perquè la Maria del Carme sempre havia viscut tancada.

- Era una sala interior, on havíem de treballar sempre amb els llums encesos...

I gairebé no l'escoltava, perquè tornaven a estar abraçats.

- Pobre Maria del Carme...

- No... Ara ens estimem, oi ?

Assentia, tot devorant-la amb els ulls, amb les mans, i ella gairebé plorava, però el seu esguard era clar.

- Sí, sí...

Es troba de nou assegut als peus del llit, amb el cos blegat cap endavant, i les anades i vingudes que recomencen fora no tenen cap mena de relació amb el seu món. Es tard i els hostes van tornant de sopar. Algú riu; sempre hi ha algú que riu.

- Ara tot serà diferent.

- Sí, Maria del Carme. - I, llavi contra llavi - : T'estimo, t'estimo !

Clou els ulls, ben fort, i, com havia fet de primer, colpeja el matalàs amb els punys blans, desanimats, abans de deixar-s'hi relliscar gairebé dolçament, com si avancés sobre un cos palpitant.

Se li enfilava per les cuixes amb tendresa, esmunyint les mans sota les faldilles acampanades que s'esbarriaven desordenadament al seu entorn. Un cop, ella va redreçar-se i allargà els dits cap als seus, però no pas per aturar-li el gest, sinó com si volgués sobreposar-se a la torbació que li envermellia lleugerament les galtes. I ell els hi va prémer mentre l'altra mà continuava avançant lenta, com insegura, per un camí sempre inèdit.

La Maria del Carme s'inclinà més per tal d'amoixar-li la cara i aleshores ell va immobilitzar-se; s'havia adonat que la noia tremolava violentament. Molt baixet, va preguntar-li :

- Tens por ?

Ella provà de somriure, tota blanca i amb els cabells clars caiguts sobre la cara.

- Tens por, Maria del Carme ?

Ella va denegar amb un petit gest del cap, sense mirar-lo, i ell la va ajaçar suaument, amb més tendresa que mai, abans de seguir-la amb tot l'impuls del cos enfebroït.

Però allò que ara palpa és el xoixí, i l'esguarda com sorprès de la seva inèrcia, de la seva manca de resposta; el contempla llargament, incrèdul, sense retrobar-se en aquell gest, en aquella situació, i un instant després el matxuca amb ferotgia i s'hi deixa caure, vençut, sanglotant per primer cop des que ella és morta...

Des de darrera els matolls, espia el xicot que observa una immobilitat tan absoluta com la de la noia caiguda als seus peus, però després veu que dreça el cap per tal d'examinar el seu entorn amb uns ulls molt oberts, esfereïts, i ^al'acte, amb un sol moviment, s'alça i arrenca a córrer cap als pins de l'altra banda de clarera. Allí s'atura i, vacil·lant, esguarda enrera, cap a la noia. Ell es fa més petit en el seu amagatall i ja no es torna a bellugar fins que la remor de les bardisses violentament destorbades li indica que la fuga, ara, es definitiva.

Avança tot mirant bosc avall, però ja no pot distingir res i la remor, més esmortuída, continua allunyant-se. Retrocedeix i el seu peu reposa sobre un objecte bla que cedeix. Abaixa l'esguard i, encara sense ajupir-se, ^{veu} ~~descobrint~~ que es tracta d'un portamonedes de dona, molt petit.

Mentre el recull, ulla desconfiat a dreta i esquerra i, immediatament, es precipita cap als matolls per tal d'examinar-lo. Abans d'arribar-hi, però, s'atura, retrocedeix, i els dits se li allarguen cap a la polsera que ~~mmmm~~ al capdavant ni tocarà; no té cap valor, és un objecte de bisuteria, com el collaret.

Torna a redreçar-se, ara fitant les cuixes nues sota el vestit que, amb la caiguda, se li ha enfilat més amunt dels genolls, però a l'acte desvia la mirada, vagament pertorbat per aquell espectacle que la mort fa obscé.

- No miris.

Però ell mirava, i somreia. S'havien tutejat de seguida, quan ella

tot just acabava de dir-li el seu nom.

- Mai no he tancat els ulls, en aquests casos.

La noia va mig girar-se d'esquena i ell es desplaçà sense fer soroll, allunyant-se del safareig on havia anat a buscar una galleda d'aigua.

- Escolta, Esperança; tu i jo...

- Tu i jo què ?

Branda el cap imperceptiblement, de nou camí de les bardisses darrera les quals, cultivat, obre el portamonedes.

- Tu i jo què ?

Els mots es repeteixen, però ara ja examina els objectes : un pintallavis molt usat, un mocadoret plegat on hi ha una taca de vermell, una clau, dos bitllets de vint-i-cinc i una menuda llibreta. Es desa els dos bitllets a la butxaca i, a punt de tornar tot el restant al portamonedes, se li acut de fullejar la llibreteta. ~~S'adona~~ Hi troba únicament unes quantes adreces i una targeta.

Amb dificultat, va confegint els noms estranys i després esguarda al seu davant, cap a la clarera, on cinc minuts enrera la noia era viva i corria. Quan el noi va subjectar-la, rialler, mormolà :

- Robert...

Torna a llegir l'adreça sencera i, pensarós, es fica la petita llibreta a la butxaca, amb els diners que hi ha entaforat de primer.

- No m'agrada.

Ho havia dit cinquanta vegades i ell s'arronsava d'espatlles, íntimament desesperat.

- I què hi puc fer ? Que no ho sabies, que era un home casat ?

- No ho sé, si ho sabia.

Era ridícul, i de mala fe.

- Escolta...

Però ella li picava els dits.

- No vull, et dic. Prou !

Mentre tanca el portamonedes s'adona que ha deixat, i en abundància, l'empremta dels cinc dits en tots els objectes que acaba de tocar. El torna a obrir, doncs, i amb el mocador maculat va repassant el pinta-llavis, la clau...

- Mira que en deu ser de bruta, la teva dona !

Quan tot és net, ho llença entre els esbarzers, s'aixeca i fa uns passos abans d'aturar-se altre cop amb l'expressió novament penserosa. Al cap d'un moment canvia de direcció i, paral·lelament al cos de la noia, avança bosc amunt.

- Hi ha d'haver una solució.

Tenia una cama sobre l'altra i, en alçar-se, va separar-les desprecipadament, tot mirant-lo de reüll.

- Una solució...

S'havia girat, però féu mitja volta per tal d'atansar-se-li i gairebé el va abraçar. En un altre to, demanà :

- Deixa-la.

- Què dius !

- Deixa-la.

Se'n va separar i s'adreçà a la finestra, des d'on va mirar cap a fora. Ella, desde darrera, va dir-li :

- No cal que tornis, doncs.

- No em turmentis, no em turmentis !

Salta un petit desnivell i s'enfila per l'altra banda, cap a les roques que contorneja per tal d'examinar-les. Tria l'indret amb molta cura i, tot seguit, prossegueix cap a la línia d'arbres. Va aplegant branques esberlades, matolls desarrelats, brossa seca, i, mentre la llum cedeix, ho arrossega tot per fer-ne un gran munt al costat mateix de les pedres. Aleshores s'asseu a terra i es treu una cigarreta de la butxaca. Es tota matxucada i, abans d'encendre-la, l'allisa amb els dits bruts de nicotina.

- Com puc deixar-la ?

Ella caminava cap al fons de l'habitació, com si tingués la intenció d'anar-se'n tot i que era casa seva. Va haver de córrer per atrapar-la.

- Diques, com puc deixar-la ?

- No és tan difícil, oi ?

L'havia obligat a tombar-se i, llavors, ella se li arrapà amb un impuls que dugué els llavis a freqüència dels seus.

- Si fos cert que em vols no m'hauries de preguntar res... Que no ho veus que això no pot continuar així ?

L'abraçava, apassionada, tot d'una novament convertida en la dona que l'acollia impacient. Ell intentava de protestar :

- Però fins ara...

- Fins ara, fins ara !

Dreçava el seu cos esplèndid i exigent i, gairebé amb un sanglot, cridà :

- Jo et necessito cada nit !

- Esperança !

- Jo et necessito cada nit !

S'aixeca, torna a contornejar les roques i, felinament, desfà el camí fins a la clarera. Abans d'entrar-hi s'atura i afina l'orella, però l'indret sembla totalment abandonat.

Passa de llarg per davant del cos i, prop dels esbarzers, cerca el portamonedes que uns moments abans ha rebutjat. En descobri-lo, se l'entafora a la butxaca dels pantalons, sobre el mocador. Després s'asseu, es treu les sabates, es lleva els mitjons, torna a calçar-se i amb una petita correguda, avança de nou cap al cadàver.

- No ho veus que no pot ser ? No la coneixes, tu; ens faria la vida impossible. Mai no s'hi avindria. Amb l'orgull que té !...

- Diguis que et fa por !

Es va sentir com si li haguessin escopit damunt.

- Por ?

- Sí, por !

- No és això...

Però abaixava la vista, incapaç de suportar el seu esguard acusador. Ella va retrocedir.

- Ves-te'n -. Insistí - : Ves-te'n i no tornis.

Abans d'ajupir-se es posa els mitjons a les mans, com si fossin un parell de guants, i només aleshores allarga els braços cap al cadàver.

Pesa més que no havia pensat i li cal agehollar-se per tal de carregar-se'l a les espatlles. El subjecta per damunt del tou de la cama i, gairebé plegat en dos, es mou feixugament cap al límit de la clareira. Ensopega, però aconsegueix de mantenir l'equilibri i, més ajupit encara sota l'embalum, travessa la breu faixa de bosc que mena al desnivell.

Cerca el camí gairebé a les palpentes i, precabut, va davallant amb el pas ritmat per les oscil·lacions dels braços que li colpegen blanament les natges.

Entre esbufec i esbufec, malda per desfer-se d'un nus que li lliga la gargamella, però no s'atura, sinó que ara inicia la menuda ascensió amb el cos tan corbat que la mà lliure gairebé palpa la terra feblement olorosa.

Dalt, s'orienta entre les roques i a la fi deixa relliscar el cadàver fins als seus peus. Cau amb una remor somorta, cara enlaire. Ell es gira d'esquena amb un panteix i, repenjat contra la pedra, espera que el cor alenteixi la seva marxa desbocada, que la respiració retrobi el ritme normal. Un cop, escup una saliva aspra, espessa, i després estoïsega.

- Però què ha passat ?

No ho acabava de comprendre i, mentre ella assenyala vagament la porta amb el braç allargat, va evocar tot d'una l'escena d'aquell primer dia, quan pintaven i totes les finestres eren obertes. En Josep,

el seu company, li havia preguntat :

- No vens ? Ja és l'hora...

- Ves, tu. Acabo de seguida.

S'entretenia reseguint la faixa del sòcol amb una aplicació volguda i ja totalment innecessària. L'altre va somriure quan ell aixevava els ulls.

- Bon profit, eh ?

Perquè ho havia observat. Es a dir, ell mateix havia aclarit més o menys les seves intencions el dia abans, quan digué :

- T'has fixat ? Es senzillament sensacional. De cine, tu !

En Josep es mostrà més aviat displicent.

- Massa carn, noi.

- Però molt ben repartida !

I aleshores havien rigut tots dos amb una rialla ronca, de complicitat.

Va continuar aplicadament de cara a terra, repetint les pinzellades, i ella va encreuar-se amb en Josep que abandonava l'habitació. Es va quedar al seu darrera, mirant-lo, i ell no es redreçà fins que va sentir el cop de la porta de fora.

- Quedarà bé, oi ?

Escup de nou, sempre la mateixa saliva espessa i amarga, i es torna a girar cap al cadàver que el fita amb uns ulls insolents. S'adona que tremola una mica, però així i tot s'oblga a sollevar la noia que cada cop sembla que pesi més.

- No, aquí no...

Era el consentiment. Acabava de canviar-se i ella no s'havia mogut del seu davant. Era com si es desafiessin. Només aquell migdia li havia dit :

- Tu i jo...

- Tu i jo què ?

Tenia una carn rosada i bruna, i ell sabia que era fàcil. Ho ha-

via d'èsser per força.

Va seguir-la i ella l'esperava darrera la porta. El dormitori no havia estat tocat i era l'únic indret de la casa on s'observava una mica d'ordre. Els finestrons eren ajustats i, en la penombra, ben just si la distingia. De fet, aleshores ni va tenir temps d'examinar-la, perquè ja s'havien abraçat.

Ara abraça el cos inert i desconegut, fa un pas i, en aturarse, enretira la mà que el subjectava per sota els genolls fins que ella reposa sobre els peus, com si fos viva, amb la cara molt a prop de la seva. Es un contacte curt, car immediatament comença a empenyar-la cap a l'obertura que sembla que no vulgui acceptar-la; és massa estreta i només cap al fons s'eixampla una mica.

Repenja el cadàver contra la roca i per l'altre costat, més practicable, escala l'amuntegament de pedres. Avança per dalt, ajupit, com temerós de retallar-se contra el ~~seu~~^{cel} a benefici d'un possible observador, i en arribar altra vegada a l'obertura, que per aquella banda es perllonga, més badada, s'aggenolla i, inclinat endavant, allarga una mà cap on ha deixat la noia.

Ella, però, que té els braços caiguts al llarg del cos, queda més avall que no li havia semblat, gairebé fora del seu abast. Prova d'engrapar-li la brusa i d'estirar-la, però la roba cedeix i, en esquinçar-se, revela la naixença dels pits enlluernadorament blancs. Tanca els ulls i, amb el dors de la mà, s'eixuga la suor que comença a rajar-li front avall.

- Obre una mica la finestra.

Va saltar pel seu damunt i tornà precipitadament al llit. Ella, que s'havia assegut, va ajaçar-se altra vegada i el reclamà entre els seus braços. En aquell moment van trucar a la porta, però l'Esperança xiuxiuejà :

- No en facis cas.

Van trucar un segon cop, mansament, sense convicció, i després

el silenci s'apoderà de nou del pis, del dormitori.

- Qui devia ser ?

Ella sospirà mentre separava les cames.

- Què ens importa !

Però més tard, molt més tard, quan ja s'havien vestit, ella va sortir la primera i espià el replà; no hi havia ningú, és clar. Al pis de sota havien engegat la ràdio.

- Au, ves !

- Fins demà.

Aleshores ella el va subjectar per la mànega i el féu retrocedir. Va tancar i tot la porta per tal de dir-li :

- El teu company no n'ha de saber ni una paraula... Sents, Pere ?

- Estigues tranquil·la.

- Ni ell ni ningú.

- No, dona.

- Fa tres anys que sóc viuda i mai no he fet parlar de mi. No voldria que ara...

Va tornar a tranquil·litzar-la i després van repetir l'operació d'espiar l'escala.

- Adéu...

Ell va davallar furtivament.

Ara s'humiteja els llavis eixuts i, amb un esforç, subjecta el cadàver pels cabells, l'estira. Però pesa, pesa terriblement, i les mans enguantades amb els mitjons li rellisquen sense que aconseguixi de fer-lo moure. Li cal abandonar la seva posició i traslladar-se novament al costat de la noia per tal d'aixecar-la per sota.

Les mans se li esmunyen cuixes amunt, gairebé fins als malucs, i alguna cosa més, una altra peça de roba, s'esquinça. Ell, però, continua maldant, i després, quan el cos, enlairat, es balanceja endavant, fa un vaitot per evitar que li caigui damunt i, amb un darrer impuls, el projecta roca amunt, on es queda penjant, sostingut per la mateixa

esquerda que el priva de relliscar.

Tentineja com un embriac i gairebé cau quan s'allunya altra vegada cap a la banda escalable dels rocs. Braceja fins que recobra l'equilibri i es torna a eixugar la suor del front. I aleshores, tot d'una, es plega endavant mentre un riu ardent li omple el nas i la boca. El deixa desbordar sorriïlosament i després, amb la boca oberta i gairebé orb, va hissant-se amb lentitud.

Dalt, s'arrrosegava fins a l'obertura, cap a l'interior de la qual desapareix la cara del ~~nan~~ cadàver, retingut a partir de les anques, que ara semblen molt protuberants.

- Jo m'hi perdria !

- Doncs mira, a mi no hi ha res que m'engresqui tant ! Un bon cul...

- Deu semblar una euga !

- Apa, home ! No et pots pas imaginar...

Perquè no havia pogut evitar de conta~~r~~-ho tot a en Josep. Es clar que aleshores el pis estava enllestit i el seu company i la dona ja no s'havien de veure mai més. En Josep va riure, sorneguer.

- Suposo que hi ha moltes coses que no em puc imaginar... Això mateix que, gairebé sense haver-vos dit res, t'hagi deixat muntar-la...

- Què ens havíem de dir ?

- No ho sé. A mi no em passen mai, aquestes coses !

- Oh, tu !

- Què vols dir ? Pots ser si que et creus que ets en Gregory Peck !

Havia preferit fer-hi broma i tots dos havien continuat pintant el magatzem que feien ara. Però l'altre semblava una mica molest i va afegir :

- Més aviat ets escarransit...

- Al pot petit hi ha la bona confitura !

- Ella en fa dos de tu.

- Sempre m'han agradat altes i fermes.

Es va refent i allarga les mans cap a les aixelles, cada cop més

fredes, però aleshores el peu li rellisca i el cos de la noia, que no ha abandonat, el segueix en la caiguda fins que el cap li reposa sobre els genolls i li frega el baix ventre amb un moviment d'intimitat repugnant.

S'extirpa lentament de la trampa i, sense concedir-se cap repòs, engrapa matusserament la roba per estirar el cadàver cada cop més despullat. El cap ja ha desaparegut a l'interior de la clivella i ja només li cal subjectar-lo per les cames i atreure-les, penedolejant, cap a la seva banda.

La closca toca fons, gairebé sense remor, i seguidament el cos es va plegant com un ninot desarticulat. No gosa mirar dins del forat, on potser tampoc no podria veure res, fosc com és, i en canvi salta de la roca i, com si fugís, corre cap a l'indret on ha deixat la seva provisió de brancatge.

Li cal fer tres viatges abans de traslladar-lo tot al costat de l'obertura, la qual cobreix tan bé com pot sense preocupar-se que els mitjons es foraden i les esberles de la llenya li enceten els dits.

Maldestrament es torna a calçar els parracs de llana i aleshores, sense entretenir-se més, es precipita bosc avall, cap a la clotada on després s'atura sobtadament a palpar-se les butxaques. Però no, no ha perdut res.

La immobilitat li dura, i fins i tot es deixa caure de nou a terra, com si ara les forces l'abandonessin. Descobreix l'arbre darrera seu i s'hi repenja.

- Vols que la mati, potser ?

- Jo només et dic que això no pot continuar.

Se'n va anar tot enrabiad, però al cap d'uns moments tornava.

- Escolta...

- No escolto res. Tu sabràs que et convé.

- Es... - Li faltaven les paraules i va tancar amb un balbuceig i...
no ho sé...

S'alça amb una revolada i avança cap a la clarera on ha tingut lloc el drama entre els dos desconeguts, la travessa sense fitar l'indret on la noia era estesa i va davallant bosc a través, fins que arriba al corriol que voreja la paret de terra. Tot de remors estranyes donen fe d'una vida secreta i habitual en la qual li sembla que no ha parat mai esment però que no l'impessiona; hi està acostumat.

Alenteix per allisar una altra cigarreta ~~mmm~~ i, en encendre-la, s'esforça a dominar la tremolor fina de les mans.

- Anem-nos-en.

Se l'havia endut a aquella mateixa clarera, cap a la qual van pujar corrent, enjogassats, des de la carretera on s'havien citat el vespre abans. Ella va caure una vegada i només feia que riure, alegre com aquella adolescent que ara descansa en el buit de les roques.

- No t'has fet mal ?

- Amb el bon coixí que tinc ?

I tornava a riure mentre ell ho aprofitava per palpar-la.

- Vihe...

Se li va escapar, sempre bosc amunt, i en arribar als matolls va arregussar-se les faldilles perquè no se li enganxessin en les punxes dels esbarzers; les cuixes resplendien luxuriosament sota el sol.

- Que hi pot haver algú...

Però ella només digué :

- Ah, que boja que em sento, avui !

Tanca els ulls, no sap si per recordar-ho més bé o per oblidar-ho, però de tota manera, ara, és impossible aturar el devessall d'imatges acumulades al cervell.

Va posseir-la a tocar de les bardisses, gairebé a l'indret exacte on també la noia es disposava a l'amor del seu company, però després van baixar cap a la clotada i s'arribaren fins a la línia de rocs, on se'ls va fer nit.

- Anem-nos-en.

- Si és quan s'està més bé, ara !
- Em posen nerviosa, tots aquests sorollets.
- Ja es veu que sempre has viscut a ciutat.
- Deu ser això.

Van davallar més lentament que no havien pujat, perquè ella rece-
lava de les trampes del terreny desigual i gairebé invisible. Travessa-
ven un tou de pinassa quan va dir, baixet i excitada :

- Mira !
- La parella es separava, sorpresa per la intrusió.
- Deixa. No els miris...
- Per què ?
- A tu no t'agradaria, oi ?

Li agafava la mà i se l'enduaia bosc avall. Aleshores, inesperada-
ment, va comentar :

- Es tan bonic, ser jove...
- Ell va riure :
- I que no ho som, nosaltres ?
- Sí, és clar. Però ja no ens durarà gaire...
- Només tens vint-i-nou anys.
- No; trenta-dos.

- Ell s'havia aturat.
- M'havies ~~dit~~ dit vint-i-nou...
- Doncs no.

S'atansaven al fanal, on se separarien.

Ara hi passa de llarg, perquè sense adonar-se'n ha arribat a les
primeres cases. Travessa el carrer i veu que una dona, des del llindar
del seu modest xalet, el fita amb més curiositat que no sembla natural.
Deu anar despentinat i brut. Però no es pot pas aturar ací, en ple
carrer, a posar una mica d'ordre en la seva persona. Havia d'haver-hi
pensat abans.

Tomba per la segona cantonada i després va saltant cap al grup

de cases noves. Es aviat, terriblement aviat, i totes les botigues són encara obertes. Es a dir, no totes; únicament les de queviures, l'estanc, el bar, la taverna...

Davant l'edifici hi ha tres dones que parlen, una d'elles amb una llauna de les escombraries a les mans. Trenca cap a l'altra vorera, alenteix el pas i, al capdavant del carrer, s'atura en una clapa fosca. La cigarreta se li ha apagat i l'encen de nou lentament, mirant cap a la casa, maleïnt les tres dones.

- Vull que siguis prudent.

- Hi ha tants veïns ! Quan pisos té, la casa ?

- Vint-i-quatre, sense comptar els baixos. Però no hi fa res. Has d'esperar que no hi hagi ningú.

- I si baixa algú mentre jo pujo ?

- Continua amunt, com si anassis a un altre pis.

- Si que és fàcil !

Una de les dones s'acomiada, però les altres dues continuen xerrant, la més vella sense abandonar la llauna plena de bonys, que subjecta com si fos un tresor. Sense córrer, però sense entretenir-se, fa la volta al bloc de cases per la banda menys il.luminada. No s'adona que ningú l'observi amb insistència, de manera que probablement aquella dona del xalet notenia res més a fer.

Desemboca de nou al carrer, ara per l'altre extrem. Les dones se n'han anat. Avança doncs tan ~~àmpara~~ veloçment com pot sense que es pugui dir que corri. Davant seu, una noia surt de la botiga de queviures i, discret, li examina les anques fines i altes i, esquena amunt, els cabells que pengen desordenadament. Com els de la noia del bosc.. Però no; aquesta és rossa, ben rossa.

Prosegueix voravia enllà i ell, badoc, gairebé passa de llarg per davant l'escala. S'atura a temps i s'endinsa per l'entrada. Els tres pisos dels baixos són tancats i escales amunt tampoc no se sent ni es veu ningú.

De tres en tres, munta els graons que el menen al primer pis, pitja el botó del timbre, dos cops breus, un cop llarg, perquè sàpiga que que és ell. No se'n pot haver oblidat, tot just fa cinc dies que es van veure per darrera vegada.

A l'altra banda de porta, però, tot sembla mort. Insisteix i clava l'orella a la fusta, sota l'espell. Res. Que potser s'ha proposat de no obrir ?

S'impacienta i el dit se li'n va de nou cap al timbre, prop del qual aconsegueix de dominar el seu gest. Si es va massa pesat, s'exposa a que s'obri alguna de les altres portes del replà.

Aleshores sent els talons que avancen per baix, a l'entrada. Confia que proseguiran cap a les portes del fons, però no, comencen a pujar les escales, s'atansen.

Llestament, se'n va fins a l'extrem del replà, s'enfila fins al pis de sobre i, aleshores, es gira per davallar amb falsa naturalitat, com si sortís d'una visita.

Els passos que pujaven, s'han aturat.

- Esperança !

Ella, que ja ha ficat la clau al pany, es tomba, el fita un moment i, després, sense un mot, acaba d'obrir. Ell corre cap a la porta.

- Què vols ?

L'ha deixat entrar i tanca al seu darrera.

- Per què has vingut ?

No sembla enfadada, però, i ell contesta simplement :

- Es pot dir que ja està.

La dona enretira la mà del pany, on l'havia deixat reposar en empènyer la porta.

- Ja està què ?

- Allò que volies. Només és qüestió de dies. Després, si vols, fins i tot ens podem casar. Escolta...

Comprèn que està excitat, que parla massa fort, però ella el fa

callar, li posa la mà sobre la boca.

- No, no vull saber res.

-Però...

La dona repeteix :

- No vull saber res.

Però se li atansa molt, i ell allarga els braços per enllaçar-la. Sense esforç, perquè ella s'inclina, troba els llavis i hi enfonsa els seus.

- Esperança...

Ella es deixa besar i tot seguit el rebutja.

- Fes el que hakis de fer.

Avança de nou la mà cap a la porta i, en obrir, li somriu càlidament.

- Jo t'esperaré...

En Carbó el subjecta per la mànega, com si el volgués arrossegar, i diu :

- Au, anem.

Ell el mira sense desenllaçar els dits de la copa buida.

- Que potser tens por que em faci mal ?

- Sí...

Després d'una pausa, durant la qual sembla reflexionar-hi detingudament, afegeix en un to preocupat :

- Et veig tan estrany !

- No em facis riure -. I riu, forçat -. Una altra copa i prou.

- No...

Ell, sense fer-li'n cas, crida cap al barman :

- Un conyac ! Tampoc no t'anirà malament, a tu. Fas una cara tan fúnebre !

- Jo ja en tinc prou.

Al llarg del taulell hi ha tot de dones, soles o acompanyades. Al fons de tot, un grupet que riu i baladreja amb relativa discreció.

En Carbó es treu una cigarreta de la butxaca i l'encèn.

- Jo convidaria.

-Ah, té !

Li fa petar l'encenedor sota el bigoti mentre el barman li serveix el conyac. Ell treu fum pel nas i per la boca, com si intentés d'amar-se darrera una cortina. Després s'apodera de la copa i se la beu amb una sola glopada.

- Ah, bo !

En Carbó es treu diners de la butxaca.

- Quant és ?

- Pago jo; tu només n'has begut dos.

El força a desar de nou els diners a la cartera i allarga un bitllet de cinquanta. El barman cobra en silenci.

- Anem, doncs ?

Fora, el carrer encara és vagament animat. Hi ha, sobretot, homes sols que ronseigen a tocar de les cantonades, a les portes dels bars plens de dones... Exclama :

- Quina vida !

- Què vols dir ?

Fa un gest desmaiàt que sembla que vulgui abraçar el carrer, la ciutat i, més enllà, la terra sencera.

- No ho sé. Tot és tan buit...

- Ja hi tornem ?

- Ho havia dit, potser ?

- Vint vegades, pel cap baix.

Caminen en silenci i tomben la cantonada des d'on es distingeix perfectament el rètol lluminós que informa alegrement : "Habitacions".

La Maria del Carme havia dit :

- No em deixaran entrar...

- Tu dius que tens vint-i-un anys, si et pregunten res.

Però no hi havien posat cap objecció. L'home va limitar-se a cobrar després d'interessar-se per la mena de cambra que preferien. Quan ja estaven sols, tancats, ell va dir-li :

- No t'ha fet vergonya ?

- No. Per què, si t'estimo ?

Va abraçar-la, encisat per aquella resposta.

- Mafia del Carme...

Es sobresalta, perquè en Carbó ha dit alguna cosa, i fa :

- Com ?

- Res; ja hi som.

Empeny la porta i tots dos comencen a pujar les escales. Dalt es dispara el timbre i en Ramir, perquè en aquesta hora la Lina ja és sempre al llit, aixeca l'esguard del diari del vespre que ha escampat al seu davant.

- Bona nit, Ramir.

- Hola, nois. - Amaga les mans sota la taquilla i afegeix - : Hi ha un paquet per a vós.

- Per a mi ?

Es un paquet menut i, en agafar-lo, veu que pesa poc.

- Gràcies.

Mentre el desfà, va seguint en Carbó escales amunt; sota el paper gruixut que l'embolica n'hi ha un altre, de diari.

- Si que és complicat !

L'esquinça, ja dalt del replà. En Carbó s'ha aturat i també fita el paquet. Somriu :

- Què és, això ?

Però ell s'ha immobilitzat i, instintivament, allarga una mà cap a la paret. El somris d'en Carbó s'apaga :

- Què et passa, Robert ? T'has quedat tot blanc !...

Precipitadament, retrocedeix els dos passos que els separaven i mira cap als objectes que ell té a l'altra mà. Repeteix :

- Què és, això ?

- Ja ho veus : un mocador i un pintallavis.

S'allunya de la paret i, feixugament, avança pel passadís, recte cap al seu dormitori.

- Un pintallavis...

Amb la clau, cerca el pany de la porta, però els dits li tremolen violentament. A l'altra mà, el mocador se li ha desplegat i mostra, ben visibles en un extrem, les dues inicials enllaçades : MC.

En Carbó és al seu costat, li passa el braç per l'espatlla.

- Robert...

Ell acala el cap, el belluga gairebé imperceptiblement, pugna per tal d'afermar la mà i, a la fi, aconsegueix d'introduir la clau al pany. El seu amic diu :

- No sé què et deu passar, però si puc fer alguna cosa... sigui el que sigui...

Sempre ha estat un bon amic i, una mica per això, una altra mica per tot plegat, sent que els ulls se li enlloren. Sense girar-se, demana :

- Entra.

En Carbó mateix té cura de tancar la porta al seu darrera mentre ell avança de primer cap al llit i després cap a la tauleta, on deixa el mocador i la barra dels llavis. En tombar-se, diu :

- Es de la Maria del Carme.

En Carbó s'havia quedat arran de porta, però ara també progressa cambra endins, se li atansa :

- Us heu enfadat, oi ? Ho vaig endevinar de seguida...

Però fita els dos objectes amb una expressió incomprensiva. Ell calla i es mossega els llavis. El noi afegeix :

- No et demano que m'ho contis, però...

Aleshores, en veu molt baixa, contesta :

- La Maria del Carme és morta.

- Què dius ?

Ell, una mica més alt, però amb la veu trencada, repeteix :

- La Maria del Carme és morta.

S'ha deixat caure al llit, assegut, amb les mans penjades entre les cuixes i els ulls clavats en un indret imprecís de la catifa. En Carbó és de nou prop seu, inclinat, i li sacseja l'espatlla amb uns dits nerviosos, desconcertats.

- Morta ?

Ell afirma, s'aixeca i s'atansa altre cop a la tauleta. Allarga

la mà cap al pintallavis.

- La vaig matar.

No li cal girar-se per saber que en 'arbó ha fet un salt.

- No ! Què has dit ?

Es frega els ulls amb els dos dits de la mà esquerra i li sembla veure la Maria del Carme que corre al seu davant amb la cara il·luminada i deliciosament maliciosa, gairebé provocativa.

De primer era culivada sobre els genolls, a frec dels arbres on s'havia deixat caure tot exclamant :

- Aquí estarem bé !

Ell s'havia assegut al seu davant, i es somreien. Va posar la mà damunt la seva i li enllaçà els dits.

- Què ?

No volia dir res, i van continuar mirant-se i somrient-se. Ell va posar-li l'altra mà sobre la cuixa plegada, avançà els llavis i va besar-la, però s'havia d'inclinar massa, incòmodament, i se separà per atansar-se-li més. Estava a punt de besar-la de nou quan ella, rient, se li esmunyí i cridà :

- A que no m'agafes !

La va veure plantada al seu davant, immòbil i a l'aguait, amb els cabells caiguts sobre les espatlles. Va dir-li :

- Bonica.

- Si ?

Però el vigilava i, quan ell va saltar, corregué cap als arbres. Va contornejar unes mates, uns esbarzers, i darrera es va aturar altra vegada.

- Apa, vine !

Va seguir el joc i ella s'escapà per l'altra banda, cap a la clauera que acabaven de deixar. Ell va interceptar-li el pas amb quatre gambades i la noia retrocedí cap a la paret de matolls de l'altre costat.

- Ara sí que et tinc !

Es deixa relliscar fins al capçal del llit i, amb els ulls mig closos, repeteix :

- Sí, la vaig matar.

La mà li turmenta l'espatlla, perquè en Ćarbó, incrèdul i tot, sembla extraordinàriament emocionat.

- Però com, com ? Devia ser un accident...

S'alça amb violència.

- Un accident ! - I, més baix - : Sí, un accident ! Però...

Es torna a asseure, inquiet, nerviós, mentre en Ćarbó no s'ha mogut de lloc.

- Havíem fet una petita excursió i, en arribar a la clarera, ens vam posar a córrer... Jugàvem... Vaig acorrallar-la contra una paret de bardisses, la vaig agafar per la cintura i... - S'interromp per explicar i feia dos dies que havíem dormit plegats per primera vegada...

En Ćarbó assenteix amb un fil de veu.

- Sí, digues...

- La vaig agafar per la cintura i, ^{quan} ~~mentre~~ ens besàvem, vaig passar el peu per darrera el seu mentre la inclinava enrera... La volia fer caure, saps ?

- Sí.

- Alshores, no sé què va passar... Potser va fer un moviment per desfer-se de l'abraçada, un moviment instintiu en veure que anava a caure... Se'm va escapar de les mans, però no podia moure les cames, encara trabades, i...

Es torna a aixecar i camina pel dormitori, cap a l'espill que li retorna una imatge descolorida i fàtigada, amb els trets descomposats. Darrera seu, en Ćarbo fa :

- I...

- Sí... Va caure d'esquena, tan llarga com era, va obrir una mica la boca i... i es va quedar molt quieta.

Les llàgrimes se li esmunyen galtes avall i, sense ~~monstrar~~ moure's de davant del mirall, on la imatge s'esborra, ensuma com quan era petit i estava refredat.

- De primer em pensava que continuava jugant, que tot era una broma, però quan em vaig ajupir i la vaig tocar... No m'ho podia creure...

La sacsejava per les espatlles, submergit per una angoixa sorda que li buidava el pit :

- "Maria del Carme ! Maria del Carme !

I ella, totalment immòbil, el mirava amb els seus ulls grossos i ara indiferents, estranys, de persona desconeguda.

- Maria del Carme, contesta !

Va acariciar-li la galta, s'inclinà a besar-la, però els llavis s'hi van negar. Una mena de repugnància sobtada va obligar-lo a allunyar precipitadament la cara.

- Maria del Carme...

Per sota el pit, li cercà l'indret del cor i, en no trobar-lo, palpà desesperadament el pols; també era mut. Va tornar a tocar-li les galtes, els cabells... Aleshores es quedà molt quiet.

- Hi havia una pedra... No era una pedra grossa, sinó un roc punxegut, mig cobert per la brossa, amb l'aresta cap dalt.

Sent la veu d'en Carbó, encara ronca :

- No vas matar-la, doncs.

- Sí, perquè si no hagués estat per la meva impaciència... La volia tornar a tenir, sents ? i no veia res, res... Com un animal... Sí, això. I la vaig abandonar també com si fos un animal. Em vaig espantar, em devia pensar que si algú em sorprenia prop d'ella m'acusarien... No sé, no sé !... Com un foll, vaig arrencar a córrer bosc avall, ensopegant, enganxant-me en els esbarzers... Mira !

S'arremanga els pantalons i li mostra les cames : les té plenes d'esgarrinxades que comencen a cicatritzar-se.

- I l'estimava, l'estimava de veritat ! Tu no saps...

- Sí, m'ho havies dit.

- T'ho havia dit... No importa.

Allarga unes mans desvalgudes cap a la tauleta de nit, on hi ha el mocador inicialat i la barra dels llavis.

- I ara, això...

En Carbó afirma més que pregunta :

- Era seu...

- Sí.

- No ho entenc. Si és morta...

Tot d'una excita, avança fins que, prop d'ell, li garfeix el braç.

- Escolta... I si només t'ho hagués semblat ?

- No.

- Estaves espantat, fora de tu... Vas perdre el cap.

- No.

- Aleshores, aquests objectes...

I ara és ell qui el subjecta pels braços amb un gest enèrgic, gairebé frenètic.

- No te n'adones ? Algú ens devia veure... algú que després va recollir el seu portamonedes.

- Vols dir ?

- Sí. I ara m'ho envia...

En Carbó abaixa molt la veu :

- Creus que et vol fer cantar ?

- Sí. Per què m'ho havia d'enviar, si no ?

- Però com pot haver sabut qui eres, on vivies ?

- No ho sé -. Fa una pausa, s'arronsa d'espatlles -. Potser em va seguir, potser va preguntar... No ho sé - repeteix -. I a canvi del seu silenci...

Ja ho veuràs.

- I el cadàver ? El trobaran, potser ja l'han trobat i tot, a hores d'ara.

Investigaran, esbrinaran que sortieu plegats... No diu res, el diaari ?

- No, i això és el que m'estranya més.

Se separa del seu amic i es mou de nou cap a la tauleta, on toca altre cop el mocador, el pintallavis. En Carbó el segueix i s'inclina per damunt la seva espatlla.

- Si era un indret poc freqüentat...

- Sempre hi van parelles.

- Potser sí... Sigui com sigui, has estat un imprudent. Això d'escapar-te...

- Ja ho sé. Va ser més fort que jo. En aquell moment no podia fer res més, t'ho asseguro.

En Carbó reflexiona :

- Més tard o més d'hora, se sabrà, i aleshores... Encara que no trobin el cadàver. A casa seva els estranyarà que no hi torni...

- No era casa seva; em sembla que ja t'ho havia dit. Vivia amb una vella, de rellogada.

- A la vella, doncs.

- No.

L'altre l'observa amb atenció, com sorprès d'aquella seguretat.

- Què has fet ?

Acala el cap, culpable.

- Demà passat havia de deixar l'habitació, perquè la vella ja la tenia llogada a una família que se'n va haver d'anar una temporada... un matrimoni d'Almeria que s'havia de vendre unes terres. Tornen a primers de mes. Ella la hi va llogar sense que ho pogués fer, per l'egoisme de treure'n unes quantes pessetes més...

- Però es podia veure en un embolic.

- Sí. I en llogar-la-hi no li va dir res. No ho va saber fins més endavant, ella. Per això es va buscar una altra casa... - S'interromp, enrogallat, i tot seguit, abruptament, explica - : Aquesta tarda he anat a recollir la seva maleta.

- Ah !

- Pet sort, la vella em coneixia.

De primer, però, s'havia mostrat desconfiada.

- I per què no vé ella ?

Ho havia previst, i només va haver d'explicar :

- Es que ja no se'n va a l'altra pensió, com tenia la intenció de fer. Anit va tenir la desgracia d'ensopegar-se amb el seu padrastre, sap ? Suposo que ja li devia contar que va marxar de casa seva...

Sabia positivament que aquesta era el cas, la mateixa Maria del Carme li ho havia dit. La vella es mostrà immediatament interessada.

- Sí, sí. I què, l'ha obligada a tornar ?

- Sí. Hi va haver... bé, hi va haver una petita escena, perquè anàvem tots dos junts i el vell es pensava que jo tenia la culpa de tot. Em va costar molt de fer-li entendre que aleshores, quan es va escapar, jo encara no la coneixia. Però ara no la deixa sortir de casa, i per això m'ha encarregat... Ja la vindrà a veure, més endavant. Perquè no la podrà pas tenir tancada sempre...

Aleshores, la dona l'havia deixat passar a l'habitació.

- Pobra petita ! Diu que és un malgeniut... Però jo m'hauria estimat més...

Ell l'havia interrompuda :

- Volia venir ell mateix, però la Maria del Carme s'ha negat a donar-li l'adreça. Pretenia que vostè no tenia dret d'acollir una menor sense saber res d'ella, i que podia demanar-li responsabilitats...

Després d'això la vella fins i tot l'ajudà a recollir les poques peces escampades per l'habitació.

- Ximple, més que ximple !

Es en Carbó, un Carbó gairebé enrabiad que el sacseja. Però ell se'n desfà i camina cap a l'armari.

- Es aquesta.

Mostra la maleta, la deixa a terra i fins i tot l'obre. En Carbó, que no sembla que se senti gens ni mica d'encuriosit pel seu contingut, el renya :

- Te n'adones, del que has fet ?

Es gira, encara culivat i amb els dits enredats en un vestit groc sense planxar. Hi ha un instant de silenci, que trenca el timbre de la porta de baix, el qual gairebé coincideix amb la seva veu :

- Què ?

- I ho preguntes ! Ara t'hi veuràs forçosament complicat... No se t'ha acudit que, quan la trobin, la policia acabarà per esbrinar on vivia i que aleshores la vella els contarà que has anat a recollir la maleta ? No pot pas ser més clar !

Sembla profundament molestat, com si l'error l'hagués comés ell. Ell vacil·la :

- No ho sé... Sempre he confiat que no la identificarien. No duia cap paper damunt.

- I què ?

Algú travessa el corredor cap a la cambra del fons i, uns segons, tots dos escolten la tonada que xiula, baixet.

- I també hi ha el restaurant on servia... Hi has anat ?

- No, allí no.

- S'estranyaran que no hi torni.

Ell continua culivat davant la maleta, sense abandonar el vestit que rebrega amb els dits.

- Deuran telefonar i la vella ja els dirà el que fa el cas. Suposo...

- Suposes !

Ha gambat fins al seu costat, on s'atura, Ell ha d'alzinar molt el cap per contemplar la cara que, tot d'una, canvia d'expressió i deixa escapar una rialleta seca, irònica.

- La veritat és que no tens pasta d'assassí !

- No.

- Quin embolic, Déu meu, quin embolic !

- Sí, ja sé...

Les cames li fan figa i, amb un petit moviment, s'asseu a terra,

a ran de maleta.

- Què penses fer ?

- No res. Què vols que faci ?

- Si ho sabia...

Es veu que voldria donar-li un bon consell, però no se li'n deu acudir cap, perquè ara s'allunya cap a l'altra banda d'habitació. Quan es tomba, diu :

- Més m'hauria estimat que no m'haguessis conta t res.

- Sí.

- Ara...

Calla i prodeguix el seu passeig. S'ha ficat les mans a les butxaques i un ble de cabells li ha caigut front avall. Ell va traient els objectes de la maleta i els deixa al seu costat amb tot de gestos lents, com indiferents, gairebé sense examinar res.

- Què carall fas ?

- Són les seves coses...

En aquest moment té a les mans unes sabates noves que ben just si deuen haver estat portades; unes sabates de taló molt alt i molt prim, d'alumini. Com si s'ho digués a ell mateix, explica :

- Les hi vaig comprar jo. Es l'única cosa que li vaig comprar... Ara ja no li podré comprar mai més res.

- No ens posem morbosos.

- No.

Se li han entelat de nou els ulls i centra la seva atenció en les sabates perquè en Carbó no s'adoni del seu entendriment.

- No són massa cares ?

Eren aturats davant l'aparador de la sabateria, fent manetes, i ell li veia els ulls il.luminats per la il.lusió.

- Què hi fa ? Per una vegada...

- No, no vull...

Però li dolia haver-s'hi de negar i ell, que se n'adonava, va ar-

rossegar-la cap a la porta.

- Vine, dona.

- No... Després aniràs malament.

- No et preocupis, tu.

Es clar, no li havia quedat més remei que seguir-lo i, dins, ell es va asseure en un extrem de la renglera de cadires mentre la "aria del "arme es veia obligada a sortir de nou, ara amb la dependenta. Ni l'un ni l'altre no s'havien fixat en el número del model; no havien vist res més que el preu.

En "arbó torna a aturar-se prop seu, encén una cigarreta i des de darrera un nuvolet de fum diu :

- Caldria fer una cosa o altra...

- No es pot fer res.

Veü com s'allunya cap a la tauleta, on agafa el mocador i el pintallavis; es la primera vegada que toca els objectes i ara sembla que els sospèxi.

- Es clar que cal comptar amb aquest... o aquesta. No sabem si és un home o una dona. Més probablement un home...

- Sí.

Ho torna a deixar tot sobre la tauleta i ho mira abans de retrocedir.

- Què et pot demanar ? De diners no en tens...

- Potser no ho sap.

- Potser no... Per què no deixes la maleta tranquil·la ? Què hi busques ?

- No, res.

Va desant tots els objectes que ha anat amuntegant als seus peus, i s'hi entreté, com si ho fes amb recança. En "arbó es passa una mà preocupada pel front i exclama :

- Però mira que és bèstia, tot això !

Observa que fuma a tota velocitat, com impacient d'acabar-se la

cigarreta. Ell tanca la màleta lentament, sense ganes. Però després no s'aixeca, sinó que continua assegut al mateix lloc, amb les cames encruades.

En Carbó diu :

- Es molt tard, tenim el cervell espès i...

S'ha quedat mirant-lo, com si esperés una resposta, una suggerència, però ell es limita a retornar-li l'esguard.

- Demà... Potser demà ho veurem més clar.

- Sí.

Ara s'aixeca i en Carbó, que li passa el braç per l'espatlla, se l'enduu cap a la porta, com si fos ell qui acomiadés un hoste.

- Mira d'oblidar-te'n una mica, eh ? Ni que només sigui per aquesta nit...

Ell branda el cap.

-Tu no saps...

- Sí, sí que ho sé. No et pensis que tu ets l'únic que ha estimat una noia i després l'ha perduda.

- No pas així.

- No, així no.

Es miren tristament, aturats davant la porta oberta sobre el corredor on tota la nit crema el llum. En Carbó deixa relliscar la mà de la seva espatlla, però li prem un moment el braç amb un gest encoratjador.

- Au... demà tornarem a parlar.

- Sí.

Ajusta a poc a poc i després, repenjat contra la porta, tanca els ulls abans d'obrir-los de nou i fitar altre cop la maleta.

S'atura al costat del parapet, on hi ha l'esvoranc i, sense inclinar-se, segueix la marxa del tren llarg i cançoner que va desapareixent cap a l'altra banda de corba. Es un migdia blau i ple de sol que l'obliga a entretancar els ulls, ferits per la llum.

- Que potser us voleu matar ?

Dos noiets han travessat el carrer, corrent, i un d'ells subjecta l'altra contra el parapet escrostonat.

- Apa, fora d'aquí !

Mira com es persegueixen cap avall, sense contestar-li, i també ell travessa fins a la vorera per la qual s'atansa a l'estret carreró que s'enfila en tot de graons de terra, amples i gastadíssims, ben just continguts per quatre pedres cantelludes i mal posades que burxen les sabates.

Dues cases més amunt, la Maria marmanera obre la porta i, mig girada, el veu quan anava a fer-se fonedís sota el menut porxo on hi ha el safareig.

- Ei, Pete !

Saluda amb la mà.

- Ah, hola !

- Dilluns, eh ?

- Sí, dona; dilluns.

- No us n'oblideu.

- No passeu ànsia.

Li ha de pintar el menjador, perquè d'aquí a tres setmanes vénen a demanar-li la mà de la filla i vol que tot es vegi net i decent,

"encara que sigui pobre", com diu ella.

- Hi confio.

Repeteix el gest de la mà i es queda prop del safareig, ara mirant cap baix, on el porxo també és obert. La finestra i la porta, en canvi, són tancades, senyal que la Gemma encara no ha tornat.

Butxaqueja fins que troba la clau, la qual després se li escapa dels dits i l'obliga a ajupir-se amb un renec. El renova entre dents mentre obre i, un cop dins, es limita a justar la porta; mai no tanquen, quan hi ha algú a casa.

La cuina, on es troba immediatament, car l'habitatge no té passadís ni menjador, i encara menys un trist vestíbul, es neta i polida. Sempre és tot net i polit, no pot negar-ho.

S'encamina a l'aixeta i beu un glop d'aigua, a raig mateix, però tot seguit l'escup i es frega la boca amb el dors de la mà. Després mira els fogons, apagats; també dinaran tard, avui.

Empeny la porta del dormitori i, instintivament, es mou cap a la finestra, també tancada, si bé els finestrons són oberts. Fa olor de reclusit, d'humitat, i l'obre de bat abat, gairebé sobre la breu llenca d'hort dels Sabaté. Hi ha algú, el fill, que treballa la terra amb uns arpiots.

Se'n distreu en traslladar-se a l'altra banda de l'habitació, on aixeca el drap florejat darrera el qual guarden tot allò que, ordinàriament, es desa en un armari. A terra, sobre unes fustes, hi ha dues capses.

S'apodera de la més gran, una mica esbellegada ja, trencada per un costat, i de dins d'una de les sabates que surten de l'interior, les sabates del diumenge i festes de guardar, enretira el menut portamonedes ben entaforat cap a l'extrem punxegut.

Torna prop de la finestra, on s'asseu, invisible ara des de fora, cerca en la butxaca una cigarreta inevitablement matxucada, l'encén i centra aleshores la seva atenció en el portamonedes. De primer el

palpa, conscienciat de la flaccidesa que indica un contingut escàs, i a la fi l'obre per tal de treure'n la clau i la llibreta.

Ha examinat repetidament totes dues coses, però no pot evitar d'insistir-hi encara; aquests objectes, la llibreta sobretot, el fascinen. Ara la fulleja per tornar a reseguir les adreces que segueixen el nom escrit a la primera pàgina, sobre una ratlla de punts: Maria del Carme Bilbeny. Devia ésser ella.

El xicot va besar-la, i ella s'inclinava enrera, amb la línia del pit fortament dibuixada. Les mans la subjectaven per les natges, amb un gest de propietari. Ell va estirar-se suaument sobre l'herba sense deixar d'espiar per entre els matolls, sense perdre de vista aquelles mans atrevides que s'havien quedat immòbils. D'un moment a l'altre...

Branda el cap i gira ^{fiel} ~~pàgina~~. És una pàgina en blanc, però després n'hi ha dues més amb adreces, tres a la primera i quatre a l'altra. Aquestes són de noies. Entre les que les precedeixen hi ha la d'un restaurant i dues amb noms d'home. El darrer de tots diu: Robert Rull. És una adreça molt completa, amb telèfon i tot.

S'escorcolla l'infern del gec, d'on treu uns quants papers bruts i desordenats plens d'anotacions del treball, gairebé totes ~~manes~~ pertanyents a un passat relativament llunyà. Elegeix el més net i, amb un llapis que s'ha tret de la butxaca superior, apunta, amb lentitud, les sis xifres que segueixen el nom del carrer. El llapis té una mina molt dura, ingovernable, i li cal repassar de nou els números per tal d'assegurar-se que el refrec amb els altres papers de l'infern no els esborrarà. En el darrer moment, quan ja anava a desar-lo, afegeix una inicial al costat del guarisme: R.

Continua fullejant la petita llibreta, cap ~~manes~~ al final de la qual hi ha un full desenganxat, però ja no descobreix cap més anotació, únicament l'empremta vagament greixosa d'un polze. Com ja ha fet altres cops, la considera amb curiositat.

Tot d'una, però, els seus moviments es precipiten, animats per la

remor que ha sentit a l'altre costat de porta. Atabalat, només té temps de desar-se la llibreta a la butxaca amb un gest tan maldestre que la clau li rellisca de les mans.

El dring, gairebé cristal·lí, coincideix amb l'entrada de la seva muller, la qual, sense saludar, s'atura amb els ulls fits en el terra. Després mou el cap.

- Què és, això ?

- Hola, Gemma ! La clau... M'ha caigut la clau.

S'inclina a recollir-la, però ella, que ara assenyala amb la mà, pregunta de nou :

- I això ?

Això és el portamonedes, i no hi ha manera d'amagar-lo, de fer-lo desaparèixer. S'escura la gorja :

- Bé... Un portamonedes.

- Ja ho veig.

- L'he trobat al carrer, però dins només hi havia una clau, aquesta...

I la mostra, puerilment. Ella avança fins prop de la cadira, s'apodera de l'objecte i l'examina amb desconfiança.

- Ets un mentider !

- Gemma...

Ella el fita amb duresa.

- I aquesta clau... De qui és ?

- T'asseguro que ho he trobat al carrer !

- Te l'ha donada una dona ?

- Però Gemma, si et dic... Es ridícul !

- De qui és ?

Ell s'aixeca, però sense plantar-li cara, únicament per no continuar en aquella posició d'inferioritat.

- De qui és ?

La veu és frenètica, i ell, que es pensa que la coneix tan bé, s'estranya i tot, com cada vegada, de la rapidesa amb què pot ~~amb~~

exaltar-se per no res.

- Escolta, Gemma...

Roncament, ella diu :

- Tens una dona !... Ja m'ho pensava -. Rebent la clau i el portamonedes per terra i prosegueix - : Però si et penses que continuaré callant, treballant com una bèstia...

Per què, per què s'ha tornat així ? Té la visió fugissera dels camps de blat, allà, al poble nadiu, quan ella encara duia trenes i ell ja la perseguia. Va besar-la per primer cop quan encara no havia fet els catorze anys, una nit que va baixar a la bassa amb dues galledes.

- No, Pere...

Es va embrutar totes les mans de fang i ella no volia que la toqués perquè devia tenir por que li deixaria els senyals dels dits a la roba. El seu pare era un vell tèrbol que de jove havia estat a la presó.

Però va besar-la i després, abans de decidir-se a somriure-li, ella es va quedar molt seriosa, com si reflexionés en allò que acabaven de fer.

Ara no reflexiona gens ni mica, ara l'insulta, i ell voldria ésser sord per no sentir-la. En té prou amb el so de la seva veu per posar-se malalt. S'adona que murmura :

- Això no pot continuar així...

I ella calla de sobte. Després diu :

- Tu ho has volgut -. I ho repeteix, més fort, amb més violència - : Tu ho has volgut.

- No és veritat; jo...

- Calla ! Calla ! Que no me'n recordo, del que deies ! De primer hauré de treballar molt, però no m'espanta; anirem recollint fins que puguem comprar un camp i una caseta...

- No és culpa meva si...

- I ni camp ni caseta ! Res ! Ni un fill, ni un fill no m'has pogut donar !

- Jo ?

- Tu.

Desmaiadament, protesta :

- No ho sabem...

- No ho sabem ?

Els ulls se li encenen com una brasa, la cara se li afila, mossegada per la còlera, i fa tot de gestos desordenats.

- No ho sabem ! Mira !

S'arrenca el vestit, la combinació, sense preocupar-se dels botons que salten, de les costures que peten en descosir-se.

- Mira, home, mira !

Es dreça al seu davant, amb el cos bru i sense una engruna de greix i, amb una amargor triomfant, l'humilia amb els pits amples i plens, amb les seves anques ben arrodonides i voluptuoses.

- Mira, mira !

Ell la contempla com enartat, com si la veiés per primer cop, però no experimenta cap desig, sinó una mena d'estupor que el té immobilitzat. Familiar i tot, ara és un cos estrany, el cos d'algú que no ha pogut atènyer mai, o gairebé mai. Potser només aquella primera vegada que ella va entrar a la pallisa i ell, que hi era sol, la va fer caure sobre la palla.

- Oi que ho volies ?

- Sí, sí !

- Si el teu pare ho arriba a saber...

Això va ésser després, quan se li acudí de pensar en les possibles conseqüències de la seva precipitació. Però ella va dir :

- Millor, així ens casarem d'una vegada.

Perquè a casa seva no ho volien.

Continua mirant-la, i ella també el mira, sempre amb aquella expres

I - sió victoriosa, com si acabés de demostrar alguna cosa.

rs - I dius si sóc jo !

T - Ell no replica i desvia els ulls, avergonyit d'aquella nuesa insolent.

ee - La teva mare no hagués estat la perduda que era !

U - Calla !

U - Que he de callar ! Que no ho sap tothom, potser, de què es va morir ? Si mai m'arribo a pensar...

q s - Calla, et dic ! Calla !

U - Ara ha reaccionat i fa un pas amb el braç alt, la mà amenaçadora, a punt de colpir, però també ella es redreça amb un moviment esplèndid que li balanceja les sines. Sorda, diu :

M - Toca'm...

U - El braç torna a caure lentament, amb un renec contingut. Irrat i impotent, es tomba cap a la finestra, on s'adona que el fill dels Sabaté ha deixat de treballar i mira cap a la casa. Però no pot dir res, no pot avisar-la, perquè ella prossegueix :

SL - Era una innocent, jo ! En això i en tot. Et vaig creure, i tu, tu...

e o - Sembla que s'hagi ennuegat, però aconseguix de vèncer la nosa que, un moment, la priva de les paraules, i, més fort, crida :

JS - Gandul, més que gandul !

U - Ell allarga les mans i tanca la finestra de cop. I aquell gest, per un motiu o altre, asserena la dona, car ja no diu res més i, abans de tombar-se de nou, ell ja sent els peus que corren dormitori enllà.

2 - Quan mira, la veu fora, a la cuina, on s'ha refugiat perquè a la casa no hi ha cap més habitació. Es vesteix de pressa, sanglotant, sense acudir-se-li que la porta de fora també és oberta i que pot passar algú i sorprendre-la...

M - S'ajup cap al portamonedes i la clau que encara són a terra, ho recull tot i ho deixa sobre la cadira. Aleshores travessa fins al llit, on s'ajaça sense descalçar-se.

La Gemma, ara, ja es deu haver acabat de vestir, tota vegada que la sent feinejar amb un gran rebombori d'alumini. Com sempre que tenen una discussió i s'exalta, tracta els objectes sense mirament, amb brusqueria.

Uneix les mans darrera la nuca, desplaça una mica els peus cap a fora del llit per tal de no embrutar la roba amb les sabates, però la posició aviat li resulta incòmoda i, a la fi, decideix aixecar-se de nou. Reposa els peus en el terra, mira al seu davant, indecís, i acaba per avançar cap a la cuina amb la intenció de sortir al porxo mentre espera el dinar.

Ella és girada d'esquena, dreta al costat del fogó, on pela patates. No el pot haver vist, però ^{l'ha} sentit i, sense tombar-se, remuga alguna cosa. Li sembla distingir :

- Inútil, gandul !
- Altre cop ?

Es mossega la llengua, puix que ho ha dit sense proposar-s'ho; se li ha escapat.

- I totes les que calgui !...

Encara està enrabiada, ben cert, però el frenesí aquell ja li ha passat, gairebé tan sobtadament com l'havia atacada. Ell va avançant cap a la porta sense dir res més; sap que contestar-li encara és pitjor. Però la dona no en té prou, s'ha de desfogar :

- Això, fes el sord ! I pensar que si no fos pel que jo guanyo molts dies ni menjaries !

Ha arribat a frec de porta, però ara s'atura, es gira. Més val que tot quedi aquí dins, entre les quatre parets de la casa.

- No deu pas ser culpa meva si no sempre hi ha treball...

Ella deixa caure el ganivet amb violència.

- No hi ha treball ! Per als ganduls, no n'hi ha ! Inútil... I per això ens en vam anar del poble, perquè el senyor tenia un os a la panxa i volia viure amb l'esquena dreta...

- No vam ser pas nosaltres sols...

- Però els altres treballen, tots treballen, ni que sigui de manobra.
Tu no, és clar ! Tu t'estimes més que et mantingui la dona, oi ! Mira !

No, ara no torna a despullar-se; només ha allargat les mans per tal de mostrar-li les durícies que hi ha deixat el treball de fer feines per les cases. Són unes mans fortes, i alhora com reblanides, unes mans que han tocat massa aigua, que han fregat massa rajols.

- Bé en trobo, jo, de feina !

Ell murmura :

- Si et penses que em diverteix...

La dona es queda una mica sobtada, observa uns instants de silenci i, després, amb la veu difícilment continguda, diu :

- De vegades et mataria !

Ell acala l'esguard, avança una mica el peu, se l'examina, com si acabés de ~~descobrir~~ descobrir-hi alguna cosa interessant.

- No sé per què no ho deixem, doncs.

- Deixar-ho ? Deixar què ?

Ell continua mirant-se el peu, el desplaça lleugerament, com per examinar-lo millor, des de tots costats.

- Si només sóc una càrrega... Em trobes tots els defectes !

- Què ? Dignes, home, dignes !

Ell acaba :

- Fa temps que ens hauríem hagut de separar.

- Sí, ja sé que és la teva idea.

Riu i se li atansa amb les mans clavades als malucs, oïdosa i provocativa.

- Però prova-ho !

S'ha aturat molt a prop seu i el mira fitament mentre repeteix despectivament :

- Prova-ho !

- Si tampoc...

Ella el talla :

- Que seria bonic, oi ? Quan ho has destruït tot, sense respectar res; quan m'has amargat la vida...

- Sempre es pot tornar a començar; som joves.

- No m'hi sento pas, jo, de jove !

Ho ha cridat amb un esclafit sobtat, i ell fa un pas enrera, com per escapar-se, però no fuig, sino que continua allí. Es queixa :

- Si, només que fos una vegada, poguessim parlar amb calma !...

- Que no hi parlem, potser ?

- No. Com abans...

- Abans...

Mira un indret situat darrera seu, però els ulls, ara, tenen una expressió vaga. Es que veu, com ell, el poble amb les seves tres dotzenes de cases, i els camps, i el riu on anaven a festejar d'amagat ? Ella es feia més i més dona de setmana en setmana.

- Abans...

Ell l'esguarda, sorprés pel to de la seva veu, recanciosa, nostàlgica, i aleshores s'adona que té els ulls humits. Sent que, baixet, afegeix :

- Eren uns altres, aleshores.

Plora, plora de veritat, sense soroll, sense vergonya, sense preocupar-se que les llàgrimes se li ~~escorren~~ escorren galtes avall.

Sí, eren uns altres. Llavors feia olor de terra, d'herba, de flors, no aquesta sentor àcida de llexiu que no es pot treure de damunt. I el mirava amb uns ulls volenterosos, sí, però amicals i enamorats.

- Quan ens casem...

Gairebé totes les seves frases començaven així, en aquell temps. I ell també repetia :

- Quan ens casem...

Podia abraçar-la i esclafar-li els llavis sota els seus amb una

naturalitat confortable, ~~acompanyada~~ acceptada.

- Tu t'imagines ? A casa nostra, de nit...

- A casa nostra i on sigui.

- Boig !

El distreu el gest de les mans que es desplacen cap a la cara per eixugar-se barroerament les llàgrimes. I després la torna a veure dura, tensa, sense haver cedit gens ni mica. Ell diu :

- Però parlar, bé ho podem fer...

Ella li adreça un esguard breu, es gira i s'allunya cap als fogons. Ell espera i només quan la veu decidida a no contestar, afegeix :

- Un dia me n'aniré... No ho podré evitar.

La dona acaba d'agafar el ganivet de pelar patates, i ara es tomba sense abandonar-lo.

- No.

- Es que no ho resisteixo...

- No -. Torna cap al seu costat, i ell només té ulls per al ganivet -. No et mouràs mai d'aquí, em sents ? Tu has volgut que fos així, i així serà fins que es mori un de nosaltres dos. No deixaré que afegeixis la befa a l'insult.

Molt ràpid, troba els mots :

- Deixa'm tu, doncs.

- No - i gairebé somriu, com si li passés pel cap una idea divertida -. On vols que vagi ? Què vols que faci ? Ningú no m'assenyalarà mai com una dona que s'ha separat del marit... Ens vam unir per sempre, en la sort i en la desgràcia...

- Això són paraules.

- No són paraules. Ha de ser així. No vull anar de boca en boca.

- Com si no hi anéssim prou ara ! Tothom, al barri, sap que discutim com gat i gos.

- Tots els matrimonis es discutixen. No és el mateix.

Ara parla ben tranquil.lament, com ell li havia demanat de fer,

com ella no volia fer. S'ha quedat aturada entre ell i el fogó, però a prop d'ell, certament, mirant-lo i no mirant-lo, mirant-lo ara i separant tot seguit la vista, com quan dos conversen de veritat. Però quan diu els següents mots, ell sap que això està a punt d'acabar-se.

- De manera que si pensaves anar-te'n amb aquesta de la clau...

- T'he dit que l'he trobada !

- Potser sí, i potser no. Amb tu mai no se sap. Però vigila, Pere, perquè si mai sé que m'has enganyat...

No ho acaba de dir, però el gest a què es lliura amb el ganivet és prou expressiu perquè a ell se li posa la pell de gallina. D'altra banda, ja el va amenaçar un altre cop :

- Te'ls tallaré !

Qui devia haver-li dit que ell i la Josefa "artin s'havien trobat a hora foscant a la barraca de l'oncle Enric ?

- M'agradaria saber qui és aquest fill de puta !

- No insisteixes, que no t'ho diré.

No li ho havia volgut dir, no, i ell es desesperava, perquè ni tan sols era veritat. Potser ho havia fet córrer la mateixa Josefa; era capaç de tot, aquella.

- Si mai ho sé del cert... Ha de ser només amb mi, i per sempre.

No, en això si que no ha canviat pas gens; és ben bé igual que la minyoneta de dotze anys enrara. Per què, per què no va saber endevinar que seria tan obstinada ? Sense adonar-se'n, mormola entre dents :

- No m'ho explico...

La dona, que potser no ho ha sentit bé, es queda esperant, i ell, com si obeís una ordre, repeteix :

- No m'ho explico.

Però ella calla i el fita, com si no hagués acabat. Sota la seva mirada, es veu obligat a completar :

- De vegades sembla que encara m'estimis, perquè si no...

Ella es gira de nou cap al fogó, ara amb el front plegat, i d'es-

quena, la seva veu tensa escup :

- T'odio !

Ha recollit una patata i la va pelant amb un gest ~~magim~~ seguit i aparentment assegurat que es dissocia totalment de les paraules. Ell avança una mica.

- Doncs no té sentit.

La dona, sense replicar, acaba de pelar la patata, la deixa en un platet disposat en un racó, n'agafa una altra. No pot tolerar el seu silenci i insisteix :

- Ho sents ? No té sentit.

Ella continua sense contestar, com si de sobte s'hagués desinteressat de la discussió, o com si s'hagués tornat sorda. I ell, tot d'una sent com per dins li puja una glopada amarga i biliosa com aquella del bosc, quan vomitè.

- Al capdavall, tu...

Ella s'ha tombat amb un moviment brusc.

- Què, jo ?

- Que també deus fer el que pots...

La seva immobilitat és absoluta, però només dura un moment, potser un segon, ja que tot seguit es precipita endavant amb el ganivet encara a la mà.

- Gemma !

Retrocedeix, però ella és més ràpida, se li abalança damunt. Ara veu que el mataria, i només té temps de desviar la trajectòria de l'arma.

- Que t'has tornat boja ?

Ella lluita, si bé ja ha perdut l'impuls inicial, car sobtadament la sent blana, com abandonada entre els seus braços. I aleshores s'adona que plora. Es desconcerta, sense que li passi pel cap d'aconsellar-la, d'aprofitar aquell instant de tragèdia per provocar una reconciliació. O potser sap que no serviria de res.

D'altra banda, ella ja se'n separa i corre cuina enllà, cap al dormitori, on desapareix sense tancar la porta. Ell, encara dret al llindar, escolta els sanglots sorollosos i inacostumats que coincideixen amb el grinyol del somier, on es deu haver deixat caure.

- No em veuràs plorar gaire, a mi.

- Ni ho vull.

Però el seu pare l'havia maltractada, aquell dia. Va mostrar-li els braços plens de blaus i les cuixes on fins i tot tenia una mica de sang.

- Li faré un cap nou !

- No, que encara hi perdríem.

Aleshores si que la tenia entre els braços i la conhortava :

- Quan visquem junts...

Tanca els punys i fa petar els dits. Fa vuit anys que viuen ple-gats i cada dia empitjora tot.

Dins la cambra, el plor cedeix i es va aquietant en tot de sospirs pregons, d'animal ferit. Indecís, es gira cap a la porta i, sense acabar de badar-la, contempla el porxo i l'estret caminó de graons per on puja una dona que saluda :

- Bona tarda.

No contesta, gairebé no contesta, perquè continua inconscientment atent a les remors que encara li arriben del dormitori. Amb la mateixa distracció, cerca una cigarreta, l'allisa amb els dits, se la posa a la boca, però després s'oblida d'encendre-la. La dona, tot pujant, el mira amb una expressió estranyada. Aleshores, amb un retard desconcertant, diu o repeteix :

- Bona tarda...

Quan a la fi es decideix a treure's la capsa de llumins de la butxaca, s'adona que ha deixat de sentir el plor. Tampoc no ha sentit els passos, però quan es tomba per explorar el silenci, la veu ja al costat del fogó, altre cop amb el ganivet i una patata a les mans,

erecta i aparentment serena, com si no hagués passat res.

Deixa caure el llumi per terra i, durant un breu instant, continua contemplant-la, conscient ara d'aquella llum irada i tèrbola que deu haver-li encès els ulls, del minso somris gairebé irònic i despietat que li desfigura la boca. Perquè també ell l'odia.

II

L'enrenou d'algú que truca a la porta de la cambra el treu de la dormida superficial, però encara no està segur que sigui a la seva porta i, per això, espera que els cops es repeteixin. Aleshores crida :

- Què passa ?

La veu de la Joana, a l'altre costat, contesta :

- El telèfon !

- El telèfon ?

Ella, però, ja es deu haver allunyat. Rebutja els llençols amb els peus i, tot gratant-se el cap, salta del llit i corre cap a la porta abans d'adonar-se que no duu els pantalons del pijama. Es posa els de carrer amb un gest precipitat, com temerós de fer esperar massa l'altre, qui sigui, aquest matiner que... Dóna un cop d'ull al rellotge. No tan matiner, al capdavant, perquè ja són les nou. Ben mirat, l'hora diària de llevar-se si no vol perdre la primera classe, a les deu.

Tot cordant-se, torna a avançar cap a la porta, fa girar la clau i surt al passadís. En Carbó té ~~la cambra oberta~~ ^{la cambra oberta} i l'espera. També es deu haver acabat de llevar, tota vegada que va despenjat i té una galta plena de sabó. La seva barba serrada l'obliga a afaitar-se cada dia. Ell fa :

- Es el telèfon.

En Carbó assenteix amb un moviment del cap i diu :

- A veure si...

No cal que acabí, perquè ja l'ha entès.

- Vols dir ?

- Ara ho veurem.

Fa un altre gest, ara amb la mà, per indicar-li que no s'entretin-
gui, i quan ell camina cap a l'escala el sent encara al seu darrera,
espectant, excitat, amb els seus ulls vius i negres que l'emoció en-
cara empetiteix.

Davalla precipitadament, com de costum. El telèfon és al primer
pis, darrera la taquilla, una disposició molt incòmoda a certes hores,
quan les parelles no paren d'entrar i sortir. Ara, però, no veu ningú;
en Ramir, que sempre vetlla fins molt tard, encara dorm, i la Lina deu
estar vigilant la Joana, com sempre que no té res més a fer.

Desconfiat, agafa l'aparell i se l'atansa a l'orella. Immediata-
ment sent un bleix suau, mig confós amb la dèbil vibració de l'auricu-
lar, que sembla que visqui pel seu propi compte.

- Digui ?

Hi ha una pausa molt curta, com si hagués sorprés desprevinguda
la persona de l'altra banda de fil. I després :

- Rull ?

- Sí. Qui és ?

L'home, perquè es tracta d'una veu d'home, no s'identifica, sinó
que fa :

- Vau rebre el paquet ?

- El paquet ?

El cor li batzega pit endins, la mà prem l'auricular amb més for-
ça, l'orella s'hi esclafa.

- Sí.

- Bé -. 'ausa -. Em convé veure-us.

Ell no contesta, continua esperant. L'altre insisteix :

- Rull ?

- Sí.

- Em pensava que havíeu penjat...

- No.

- Us he de veure. Aquesta tarda.

- Per què ?

- No sigueu idiota !

Cal·la de nou, sense saber què dir, atabalat per l'insult. ~~Ennman~~
Es gira, perquè li sembla haver sentit la presència d'algú prop seu. Es
en Carbó. No ha pogut resistir l'espera i ha baixat amb la seva galta
ensabonada. Xiuxiueja :

- Ho és ?

Ell es limita a indicar que sí amb el cap i tot seguit centra de
nou la seva atenció en l'auricular; l'home torna a parlar.

- Em sentiu ?

- Sí.

- Aquesta tarda, a la platja. Fareu això : entre les tres i les tres
i cinc entrareu als banys, us despullareu a la caseta i després sorti-
reu a ajaçar-vos a la sorra.

Cerca una objecció :

- Però... però...

- No discutiu. Entesos ?

- Bé...

- No parleu amb ningú i, si veieu algun conegut, enceneu un cigarret.

- Sí...

I de sobte es troba davant d'un auricular que només li transmet
la remor d'un altre aparell que hom penja. Se'l separa de la cara i, com
estranyat, el contempla fitament. En Carbó el toca. La seva excitació,
amb aquella sabonera a la galta, té quelcom de grotesc.

- Què ?

Però ell no contesta. Li indica només que el segueixi cap dalt, a
les habitacions. Gairebé corren l'un darrera l'altre, com si s'empaites-
sin, i, dalt, en Carbó diu :

- Entra, que acabaré d'afaitar-me -. Tanca curiosament la porta al
seu darrera i repeteix - : Què ?

- Ens hem de veure aquesta tarda, als banys.

- Home o dona ?

- Era un home.

En Carbó es toia la galta ja afaitada, reflexiona :

- Es estrany...

- Que sigui un home ?

- No, que et vulgui veure. Si vol diners...

- Es veritat.

- No t'ho ha dit, què volia ?

- No; només que hem de parlar.

En Carbó torna :

- Es estrany...

Se'n va cap al lavabo, agafa la màquineta que havia deixat sobre la lleixa, se l'atansa a la cara, però la deixa novament, perquè el sabó de la galta se li ha mig assecat.

- Hi aniràs, és cāar...

- Què puc fer ?

Es curiós, però gairebé se sent seré; ha acollit la crida telefònica amb més tranquil·litat que no suposava. El cor, un moment disparat, ara torna a bategar com de costum, com si no hagués passat res.

En Carbó s'ensabona per segona vegada amb quatre passades lentes i, encara d'esquena, diu :

- Em pregunto si ja la deuen haver trobada... Per què no envies la Joana a buscar el diari ?

- Hi aniré jo mateix.

Com que no pot sortir amb la jaqueta del pijama sobre els pantalons, de primer, però, se n'ha d'anar a la seva habitació. Ja és a tocar de la porta quan en Carbó torna a parlar :

- No et sorprén que aquest estigui tan ben informat ? No solament sap el teu nom, sinó el telèfon i tot... I no em sembla natural que comencés a fer preguntes a tort i a dret.

- La "aria del Carme tenia un carnet amb les seves adreces. Hi vaig

pensar després... Sempre el duia al portamonedes.

- Si, però... - Ha tornat a agafar la màquineta d'afaitar i l'alça fins prop del bigoti -. Bé hi devia haver d'altres noms !

- Ja t'entenc. Com ha pogut saber que era jo, precisament jo... Em devia seguir.

- O potser, si us espiava i ella va pronunciar el teu nom...

- Potser sí, però quina importància té ?

En Carbó concedeix :

- Es difícil de veure, per~~ra~~.

Ell obre la porta.

- Compraré el diari.

Un cop a la seva habitació, es canvia llestament; llença la jaqueta del pijama sobre el llit, es passa una mica d'aigua per la cara, es pentina amb quatre cops i després enfila la camisa. Recollia l'americana quan sent els ~~mops~~ trucs a l'envà que separa el seu dormitori del d'en Carbó.

En acudir-hi veu que el el seu company no s'ha mogut de davant l'espill, on ara s'eixuga, perquè ja ha tingut temps de rentar-se i tot

- He pensat una cosa, Robert. Ajusta...

Obeeix, i en Carbó avança al seu encontre. Abaixa molt la veu :

- Ens hauríem de desfer de la maleta.

- Sí, ja ho sé. Aquesta nit...

Però en Carbó és d'un altre parer.

- No, aquestes coses més val fer-les a la llum del dia, quan no són tan sospitoses. Hi podem dedicar el matí.

No discuteix, potser perquè en Carbó, que li duu dos anys, sempre ha tingut un cert ascendent sobre seu, potser perquè troba que la idea és encertada. En canvi, objecta :

- Tu, no.

L'altre s'ha acabat d'eixugar les orelles, però encara té la tovallola a les mans.

- Per què no ?

- No vull complicar-te en res. Tenies raó, ahir, quan em vas dir que més hauria valgut que no t'hagués contat res.

- Al contrari, saps que no en tenia.

Ell branda la testa, obstinat.

- Sí... Més val que em deixis sol.

En Carbó retrocedeix cap al lavabo, amb la tovallola, i, d'esquena, diu :

- No m'hi vas pas deixar, tu, aquella vegada... I no en sabies pas més que jo, de nedar.

Era incompreensible, però després va dir que s'havia entrebancat amb els seus propis peçus quan pretenia traslladar-se d'un extrem a l'altre. Ell només va veure com queia i com el cap li fregava el costat de la barca. De fet, s'havia donat un bon cop i, si més no de moment, va quedar-se sense sentits.

El rem se li escapà de les mans, però per sort estava lligat i es va quedar penjant sobre l'aigua del riu, sense desapareixer-hi. La barca començà a esmunyir-se corrent avall.

- Carbó !

Va veure com s'enfonsava, allunyant-se de l'embarcació, i aleshores va tornar a agafar el rem mentre mirava al seu entorn per si podia demanar ajut. Però no hi havia ningú.

- Carbó ! Carbó !

No l'aconseguiria mai, perquè de remar tampoc no en sabia gaire, tot just era la tercera vegada que sortien. No sabia maniobrar destrament...

- Carbó !

El cos havia tornat a emergir i ell gairebé va sanglotar bo i abandonant de nou els remes. Va llençar-se a l'aigua sense ~~pensar-s'hi~~ pensar-s'hi, i gairebé ni el va sorprendre la fredor que instantàniament li muntà fins a l'arrel dels cabells.

Va nedar tan vigorosament com podia, però així i tot potser no l'hauria atrapat mai sense la circumstància que el riu, en aquell indret, feia una corba pronunciada que alentia la força del corrent; això va permetre-li de salvar-lo.

Ara diu :

- Era diferent, allò.

En Carbó, que deixa la tovallola, assenteix :

- I tant, si ho era ! T'hi vas jugar la vida.

Era veritat, i la lluita contra l'aigua havia durat potser mitja hora. En Carbó, esfereïdíssim i estossegant, se li arrapava com un molusc a la pedra. Un moment, aconseguí de lligar-lo amb els braços, i tots dos van anar a fons mentre ell es debatia per tal d'alliberar-se d'una abraçada que podia ésser mortal; no ho va aconseguir fins que es decidí a colpejar-lo.

Quan van tornar a remuntar, va subjectar-lo pels cabells, però se sentia ja extenuat i havia engolit molta aigua. Fou aleshores que va sentir la temptació egoïsta d'abandonar-lo i de mirar de salvar-se tot sol. Encara no comprenia per què no ho va fer. Però va continuar engrapant-lo, pugnant per mantenir-se a la superfície de l'aigua. Després es va adonar que hi havia algú altre al seu costat i que eren molt a prop de la riba.

Una mica estúpidament, explica :

- Tu hauries fet el mateix.

- Ho faig ara.

Ha tornat cap al seu costat i li posa totes dues mans sobre les espatlles.

- Ves a comprar el diari. I puja un parell d'entrepans, per esmorzar. Després veurem què hem de fer. Vull dir com ho hem de fer...

Immediatament es trôba a l'altra banda de porta i, sense entretenir-se, però ara sense córrer, baixa les escales. Té gestos furtius, com la "ària del Carne aquella tarda, quan també davallen unes escales

després d'haver-se estimat per primer cop. Ell li ho havia fet observar, i la noia preguntà :

- Se'm coneix, doncs ?

- Què ?

- Que... Ja ho saps.

I enllaçà més estretament el braç al seu. Ell va riure.

- No ho sé. Se't veu... misteriosa.

- Precisament ara ?

Ell va assentir i continuaren caminant. Quan va mirar-la, però, s'adonà que estava ruboritzada. Insegur, va tornar a riure, si bé ara d'una altra manera.

- Maria del Carme...

Però ja avança pel carrer, cap a la cantonada on hi ha la venedora de diaris. No és la mateixa de la nit, perquè fins a la tarda se n'ocupa una filla, una noia esprimatzada, una mica coixa. En cobrar, li somriu, i ell es posa el diari sota el braç, mal plegat.

Després ha d'entrar a comprar els entrepans. Els agfa de sardines, que són més econòmics. L'encarregat el coneix, perquè tant ell com en Carbo s'han fet un tip de comprar entrepans i de beure cerveses a l'establiment.

- Una mica de calor ja, oi ?

- Sí, una mica.

Torna a sortir al carrer, on sembla que s'hagi donat cita la meitat de la ciutat. Però ara no és el mateix personal que s'hi veu de banda de nit. De tota manera, les dones ja es passegen per la voravia, prop dels comptats aparadors que es deuen saber de memòria i davant dels quals s'aturen a tocar-se els cabells, a assegurar-se que el compacte no s'ha alterat; de tant en tant, es palpen el portamonedes amb un gest las i maniàtic.

Penetra de nou a l'escala, però dalt es troba amb que han tancat la porta vidrada amb balda. Ho fan sovint, el matí, perquè en aquesta

hora gairebé mai no hi ha clients. Les noies es passegen per costum, per vici.

Ha de pitjar el timbre, i és la mateixa Lina qui surt a obrir, encara tota despentinada i sense maquillar; en realitat no s'empolaina fins a migdia.

No bescanvien cap paraula, ni una simple salutació, car ella sembla estar de malhumor; potser ha tingut quatre paraules amb la Joana, com passa un dia si i l'altre també.

Puja fins al segon pis més de pressa i, sense trucar, es fica al dormitori d'en Carbó. El noi ha acabat les seves evolucions i ara fuma una cigarreta, assegut a la butaca en la posició circumspecta a què l'obliga una de les potes, que es poc segura. Totes les butaques de la casa pateixen d'un mal o altre.

S'aixeca i pregunta :

- Res ?

- No he tingut temps de mirar-ho.

En Carbó li pren l'entrepà de les mans, llença la cigarreta a mig fumar i ell, amb el diari obert, comença a empassar-se títols i pàgines.

- Aquí.

En Carbó es col·loca al seu costat, una mica més enrera, i, sense abandonar els entrepanys, allarga el coll per damunt la seva espatlla.

- On ?

- No, vull dir els fets diversos...

No hi troben res que els afecti. Hi ha una dona morta sí, però és una dona d'edat, i van descobrir-la al carrer, on se suposa que va morir d'un atac de cor.

- Res.

Repeteix els gestos d'un moment abans i va saltant planes cap a les notícies de darrera hora, escasses i sense interès. En Carbó fa :

- No...

Ell reflexiona :

- Potser ho amaguen.

→ I per què ho haurien d'amagar ?

- No ho sé. No m'explico que no l'hagin trobada.

Matxuca el diari amb els dits i el llença cap a la butaca, on es queda penjat al braç d'una manera inestable, perquè després rellisca sobre el seient.

En Carbó, pensarós, li allarga un dels entrepans.

- Té, menja.

S'asseu als peus del llit desfet, però l'altre es passeja. Diu :

- Sigui com sigui, m'agradaria de donar-hi un cop d'ull. Si m'expliquéssis exactament on és...

- No. Quines ganes... Què faries ?

Perquè està encuriolit; en Carbó en duu alguna de cap.

- Potser fer-la desaparèixer. No ho sé. Ho trobo tot tan estrany...

- Si de cas, hi anirem tots dos.

- De primer, aquest matí, hem de fer fonedissa la maleta. I a la tarda... Hi podria anar mentre tu t'entrevistes amb aquell.

Se li asseu al costat, queixala un extrem d'entrepà i, amb la boca plena, pregunta :

- On és ?

- No vull que facis res.

- Però no costa gens d'assegurar-se si encara és allí.

- No, ja ho sé.

- On és ?

Ell es mira l'entrepà i s'adona que encara el té sencer. Per davant/del seu amic, allarga la mà cap a la tauleta de nit, on el deixa sobre el marbre.

- No tens gana ?

- No.

- Dignes-me on és.

- No faràs res ?

- No, home !

- En acabar-se les cases, s'ha de pujar pel corriol. En una banda hi ha una paret de terra, però més amunt, gairebé al costat d'un pal de l'electricitat, pots enfilar-te per un esboranc...

- Sí...

- No ho trobaràs.

- Et dic que sí.

- Aleshores s'ha d'anar seguint en la mateixa direcció que indica l'esboranc, però pel bosc, sempre pujant.

- No sembla difícil.

- Hi ha un marge tot ple de matolls, d'esbarzers... no ho sé. Es darrera mateix, en un lloc descobert, no gaire gran. Cap al fons...

Es passa una mà pels ulls, mentre en Carbó espera amb l'entrepà al ^{dit} ~~dit~~, sense menjar. Uns peus cansats s'arrosseguen pel passadís.

- Hi ha una pedra mig amagada per la brossa del bosc...

- M'ho vas dir.

Una mà gira el pom de la porta i tots dos es queden mirant en aquella direcció fins que la persona de l'altra banda truca.

- Qui és ?

- He de fer l'habitació.

Es la Joana. En Carbó crida :

- I has de començar precisament per aquesta ? Apa, torna d'aquí a deu minuts.

- Que no tinc tot el matí !

- Doncs t'esperes !

La dona mormola alguna cosa, en veu més aviat alta, però com que parla a l'altra costat de porta, no acaben d'entendre els mots. Esperen que els passos s'allunyin i en Carbó es queixa :

- Sempre vol començar pels dormitoris on hi ha gent. També és una ma-

nia, carall ! - Després, gairebé sense cap pausa, diu : - Hi aniré a-
questa tarda.

Clava mossegada a l'entrepà mentre ell el contempla abans de des-
viar la mirada cap a la paret que correspon a la seva habitació. En
Carbó també ha sentit el soroll.

- Maleïda dona !

Perquè només pot ser la Joana. S'aixeca i avança cap a la porta
sota l'ull d'en Carbó que li aconsella :

- No li diguis res.

- No.

Només vol assegurar-se que és verament ella, i per això es queda
al passadís, des d'on acaba d'empènyer la porta ajustada.

La Joana és al fons de la cambra, a tocar del llit, d'on ja estira
els llençols. El gemec lleu de les frontisses, sempre mal oliades,
l'obliga a tornar el cap.

- Ah, em pensava que te n'havies anat !

Somriu, però ell no entra; diu :

- No.

Sense afegir cap més paraula, torna a ajustar la porta i entra de
nou al dormitori d'en Carbó.

- Es ella ?

- Sí.

- No hi fa res, Se m'ha acudit una altra cosa...

S'interromp per clavar queixalada a l'entrepà i ell pregunta :

- Et refereixes a la maleta ?

En Carbó afirma amb la boca novament plena. Quan s'ha empessat la
mossegada mossada, explica :

- T'he dit que era millor fer-ho de dia, perquè no resulta tan sospi-
tós. Però potser valdrà més que ningú no ens vegi amb la maleta. Mai no
se sap què pot passar.

- Què has pensat ?

En Carbó s'empassa la darrera mossada, es treu el mocador de la butxaca i s'eixuga els dits, els llavis.

- Ho ~~podríem~~ podríem trossejar tot i fer-ne un parell de paquets... Què et sembla ?

- I on els llançarem ?

- No els llançarem sencers, perquè algú els podria trobar. Jo havia pensat que podríem fer desaparèixer els trossos per uns quants forats de claveguera, una mica aquí, una mica allà... Així quedaria tot ben esbarriat. No et menges això ?

Li indica l'entrepà que encara és sobre la tauleta de nit, i ell fa un senyal negatiu amb el cap. En Carbó explica :

- Doncs jo tinc gana.

Agafa l'entrepà amb totes dues mans, hi clava queixalada, i ell diu :

- Ho haurem de fer de nit, en aquest cas.

- Sí. I aquest matí el podem dedicar a trossejar-ho tot. Se'ns emportarà una bona estona. Quan aquesta acabi...

Escolten les remors que vénen de l'altre dormitori, on la Joana continua feinejant. I, ara que callen, la senten cantussejar a mitja veu. Després en Carbó pregunta :

- La maleta és de cartró, oi ?

- Sí.

- Estem de sort, doncs. També podrem trossejar-la. Tens unes bones tisores ?

- Tinc unes tisores, però no sé sí... També tinc un ganivet.

Se'l treu de la butxaca, on sempre el duu, i l'obre perquè en Carbó pugui veure el tallant.

- Em sembla que servirà. Ho hem de trinxar tot. - I aleshores calla, estranyat; fins i tot ha deixat de mastegar -. Què et passa, ara ?

Perquè ell té els ulls plens de llàgrimes. Fa un gest de denegació amb el cap i es gira d'esquena mentre la Maria del Carme, en el record,

li diu :

- Jo faré la ~~mea~~ meva.

Es referia a la inicial del seu nom, quan van decidir gravar-les totes dues al tronc, precisament a punta de ganivet. Havien escollit un arbre alt i robust que probablement ja no creixeria més. Va explicar :

- Vull que d'aquí a vint anys encara hi siguin...

La noia va riure una mica mentre la C s'anava buidant sobre l'es-corça aspra. Ell va dir :

- Un dia, quan serem vells, vindrem a veure-les. I aleshores no para-rem de repetir-nos : recordes, recordes ?

L'havia tocat gairebé tímidament pel colze, i ell va girar-se, sense haver completat del tot la lletra. Va abraçar-la i es besaren amb tendresa, sense concupiscències.

- També recordarem això.

- Sí, tot. Tindrem molts records.

Però ella havia observat alguna cosa, perquè va preguntar-li :

- Estàs trist ?

- Trist ?

Provà de somriure, sense aconseguir-ho, i ella insistí :

- Sí, trist. Es per això ?

- No ho sé.

¶ Era veritat, no ho sabia del tot. Va deixar-la per tombar-se de nou cap a l'arbre, on va continuar dibuixant, potser sense tant de convenciment, la inicial del seu nom.

També es tomba ara, però no cap a la Maria del Carme, sinó cap al seu amic que s'expulsa unes engrunes dels camals dels pantalons. S'ha acabat l'entrepà. Amb tanta naturalitat com pot, diu :

- Em sembla que ja se n'ha anat.

Escolten i, sí, a l'habitació veïna ja no se sent cap remor. En Carbó s'aixeca del llit.

- Vols que hi anem ara ?

S'adona que encara serva el ganivet a les mans, obret. El tanca amb un cop sec i gairebé irritat.

- Si, anem.

I avança cap a la porta, precedit del seu company.

A tres quarts de tres en punt abandona la caseta de bany on s'ha tret tota la roba, llevat del breu eslip. Com que no té la intenció de banyar-se, però, ha conservat el rellotge. Mentre avança per l'empostissat és concient, amb satisfacció, del seu cos ben fet, prim i àgil, per bé que malauradament una mica curt. De tota manera, els seus trenta-dos anys li han demostrat que això no constitueix cap desavantatge.

Salta a la sorra i, en línia recta, es mou cap al mar on la llum s'irisa en tot de matisos dolços entre el verd i el blau. A primer terme es fa blanca, gairebé material a pic d'ona, precisament allí on l'aigua sembla que creixi en tot de dents que s'abaten gentilment sobre la platja, endinsant-se com una llengua de ca fidel pel breu pendent polit on la sorra s'enfosqueix per aclarir-se tot seguit, quan la mar se'n torna, retrocedint sota la llengua novella que arranca de les profunditats, misteriosa, per endur-se i depositar innúmeres substàncies gràvides i indescriptibles.

S'atura a ran d'aquesta línia ideal on l'aigua perd el seu impuls, però tot seguit avança els peus que es claven en la sorra i deixa que el brodat de l'ona els submergeixi un curt moment abans d'enretirar-los de nou. Camina aleshores al llarg de l'aigua, observant els cossos jacents i un grup de jovenets que, més amunt, juguen amb una pilota virolada.

Una noia surt de la mar, rient, i corre cap on hi ha una altra noia estirada, al costat de la qual es deixa caure abans de tombar-se amb un ample moviment d'anques que suggereix jocs d'amor. El xicot que

venia darrera s'ha aturat amb els turmells encara sota l'aigua i es passa les mans pels cabells curts i xops. Després, sense pressa, es mou cap a les dues noies.

- Perdó !

Ha ensopegat amb uns peus i la dona, madura i rodanxona, acluca una mica els ulls amb un moviment ràpid de les parpelles. Però ell prossegueix enllà, cap a l'empostissat que s'allarga fins a l'entrada. Abans de saltar-hi, però, es gira un cop més cap al mar i segueix el moviment de l'aigua fins a l'horitzó, on tot és immòbil, enganyosament immòbil sota l'espetec de llum que arranca des d'un primer terme, des d'aquesta mateixa platja, per perllongar-se a través de les crestes on l'aigua s'alça, cada cop més mensament, mirallejant en tot de cimals que s'aplanen més endins en una mena d'oscil·lació de messes encara no del tot madures que el vent s'enduu al límit dels camps.

Sobre la terra embriaga de llum, però, el sol era més dur, i ells es refugiaven llargues estones sota els arbres on els esperava la bóta plena de vi. En la distància, pel camí que saltava del poble, es distingia una silueta femenina a la qual no era possible de posar un nom.

- Que potser es fa sola la feina, gandúls ?

Tots es redreçaven sense pressa, i algú encara bevia un darrer glop abans de sortir de nou a la inclemència d'aquella llum que ho esclafava tot.

- Si no us vigilen, a vosaltres !...

Reien mansament, sense posar-se pedres al fetge.

- Aquest hivern ens n'anem a Barcelona...

Per què ho havia dit ? El capataç es girava :

- Això, foteu el camp tots !

Parpelleja i consukta el rellotge. Les tres; gairebé les tres. Salta a l'empostissat i, per darrera dues noies ja vestides, camina cap a la porta. Hi ha un grup de tres homes, amb els slips molt arrapats i els pits molt peluts, que examinen a consciència i sense estal-

viar les observacions en veu alta, els exemplars femenins que entren i surten. Ell, però, se'n va cap a l'altra banda, on s'asseu a la vora de ciment, i, sense perdre de vista la porta, comença a netejar-se la sorra que se li ha ficat entre els dits dels peus.

- Tanca la porta, Mariana !

Ha de mirar, naturalment, mentre els homes es riuen de les comes garrelles d'una rosseta que continua caminant, com si no els hagués sentit. La seva companya si que diu :

- Poca-soltes !

Gairebé darrera d'elles, entra el xicot del bosc. Mira a banda i banda, com si cerqués algú, i seguidament avança una mica a l'atzar. Quan tomba cap a l'esquerra, al llarg de la línia de casetes, ell s'alça i, sense pressa, fa uns passos fins a la cantonada. En consultar el rellotge, veu que són exactament les tres i dos minuts.

Es mou amb parcimònia, atent als moviments de l'altre, i torna a aturar-se breument quan el xicot s'endinsa per un dels curts passadissos amb el vigilant o encarregat de les cabines. Camina després fins al final del corredor, però aviat retrocedeix per assegurar-se a l'empostissat amb els peus penjant sobre la roentor de la sorra.

S'inclina per tal de recollir un palet, fosc i polit, que deu haver rodolat entre l'aigua durant dotzenes d'anys. El fa saltar entre els dits i després, sense deixar-lo, s'inclina de nou i burxa distretament en la sorra, d'on desenterra un trosset de fusta que torna a cobrir.

Inicia un gest que no acaba; a temps, s'adona que les butxaques s'han quedat a la cabina, amb els pantalons i el gec; no duu cigarretes, doncs. Esbossa una ganyota contrariada i, amb l'esguard, segueix la parella que travessa el seu davant, ell primit i esquerdalenc, ella robusta d'anques i amb els pits massissos, agressius. Parlen amb vehemència, sense alçar la veu. Somriu.

Però algú acaba d'aturar-se al seu costat i, de reüll, distingeix

unes cames joves i musculades, vagament cobertes de pell daurat, molt fi. Sense alçar l'esguard, les examina fins al tombant dels genolls. Després les cames es mouen, salten a la sorra, i ell espera fins que s'han allunyat potser dues dotzenes de passos. Veu que avança amb dificultat, com una persona poc avesada a caminar descalça. Un cop, s'atura, aixeca un peu, se l'abasta amb la mà. Deu haver-se-li posat una pedreta entre els dits.

Torna a caminar, lluny de la línia humida i, uns metres més amunt, mira a dreta i esquerra sense girar-se del tot. Després d'un moment d'indecisió, es deixa caure en la sorra, on es queda assegut, però no gaire estona, car tot seguit s'estira.

Ell també s'ha aturat, mira cap a l'aigua ^{que}recull glopades de sol, acluca els ulls i cellajunt, com si la llum el contrariés, avança novament cap al noi.

En arribar al seu costat observa que, amb els ulls tancats i les mans sota la nuca, bleixa suaument, amb una innocència d'infant. Sí, és molt jove. Té la pell encara rosada i el pit sense pèl. Un instant, segueix la línia de les costelles, molt protuberant, en aquella posició, i la silueta dels flancs coberts pel vestit de bany. Quan torna a mirar-li la cara, s'adona que ha obert els ulls i que el contempla.

S'ajaça prop seu, bocaterrosa, i l'altre inclina el cap per no perdre'l de vista. Ell dibuixa unes ratlles en la blancor daurada de la sorra, les esborra amb un dit distret i torna a girar la cara. Aleshores diu :

- Rull, oi ?

- Sí. Sou vós ?...

Afirma greument :

- Jo mateix.

I es tornen a quedar callats, ell observant les seves aixelles, on el pèl també és rossenc, una mica de criatura, o de noia. No pot evitar una pregunta que se li escapa abans de saber que anava a fer-la :

- Quants anys ~~nemimany~~ tens ?

- Dinou.

- Sí, ets molt jove.

Potser per això ha estat tan dòcil; no ho és tant, però, que ara, mentre es gira per posar-se bocaterrosa, no observi :

- Per què em tutegeu ?

Ell somriu i, amb el tit, torna a traçar una línia sobre la sorra

- Per què et tutejo ? Quin mal hi ha ?

- No ens coneixem de res.

Ell fa tot de senyals afirmatius amb el cap.

- Sí, sí. Ja ho saps...

- No sé res. Què voleu ?

- Per què crides, idiota ?

Esguarda al seu entorn, com si haguessin dit quelcom de perillós que el podria comprometre i, la fracció d'un segon, els seus ulls segueixen la cursa de tres criatures. Però el xicot ja repeteix, ara en veu més baixa :

- Què voleu ?

Torna a gira r l'esguard i, per damunt dels braços que encreua, diu :

- Et vaig veure... Vaig veure com la mataves.

- No és veritat !

Fins i tot s'ha redreçat una mica, i per això li mana :

- No et moguis !

- No és veritat ! No la vaig matar.

- Que potser vols que ho sàpiga tothom ?

Perquè ha alçat altre cop la veu, probablement massa excitat per intentar de dominar-se. Repeteix per tercera vegada :

- No és veritat !

- Es inútil que ho neguis. Jo era allí -. Somriu, displicent - : D'altra banda, és que hauries viçgut, si no l'haguessis matada ?

- No és el que us penseu.

- No penso res.

- Va ser un accident.

- Es fàcil de dir.

- I vós ho sabeu, si hi ~~havia~~ éreu.

- Ningú no et creuria, i més si jo asseguro el contrari.

- Ho vau veure...

- Vaig veure com fugies.

- Em vaig atabalar. Jo no volia...

No prossegueix, i ell el mira amb curiositat. Aleshores desvia els ulls i traça encara unes línies en la sorra calenta, tres ratlles verticals, paral·leles, a les quals n'afegeix tres més d'horitzontals, igualment paral·leles. Una reixa. Després d'una pausa, explica :

- No importa, el que volies.

Observa els peus que passen a fregar d'ells, uns peus immensos, amb dues gruixudes durícies a la banda exterior dels dits grossos.

- Si jo parlo...

Deixa els mots en suspens, com una amenaça, i al cap d'un breu silenci afegeix :

- Ens hem d'entendre, tu i jo. Si ens entenem, no passarà res.

El xicot no replica i, en fitar-lo, li descobreix un plec obstinat a les commissures dels llavis closos. Encara més baix, fa :

- Vaig amagar el cadàver.

- On ?

- Ho sé jo, i n'hi ha prou. No el trobaran.

- I què voleu ? Què he de fer ?

Ell somriu, aprovador :

- Això ja està més ben parlat.

- De diners no us en puc donar; no en tinc.

Accentua el somriú, ara amb un deix menyspreatiu.

- Sí, ja es veu, això. Què fas ?

- Com, què faig ?

- Vull dir com et guanyes la vida...

- Sóc estudiant.

- Ah ! Però això costa cèntims.

- Sí. M'he d'ajudar. Tinc unes classes particulars.

- Ja entenc... De tota manera, no vull diners.

- Què, doncs ?

- Una cosa molt senzilla, que no et costarà res. No correràs cap perill.

- Quina cosa ?

Però ell encara no li ho explica. Amb el palmell, esborra les ratlles i, damunt el terreny novament llis, les refà amb lentitud.

- En canvi, si t'hi negues...

La mirada del xicot l'ha seguit i ara ^{la} sent sobre les seves mans que no paren de treballar.

- Digueu, què és ?

- Ho faràs ?

- No puc assegurar-vos res, abans de saber-ho.

Aleshores, ell demana :

- Tens un cigarret ?

- Com ? No...

- Sí; havies de fumar, si veies algú conegut.

- Ah, sí !

S'ha de tombar una mica, perquè les duu sota el banyador, arran de ventre. El paquet és tot esclafat, però les cigarretes es conserven bé. Mentre l'agafa pregunta :

- No has vist ningú ?

- No; conec poca gent.

Amb els dits, li indica que necessita foc, i després fa petar el llumí, la flameta del qual ben just si es distingeix sota la reverberació del sol.

- Fuma, també, tu.

- No en tinc ganes.

- Fuma. Ho necessitaràs.

Veü que acaba per obeir-lo, xucla la cigarreta a fons i deixa escapar el fum per entre els llavis voluntàriament arrodonits. El xicot s'impacienta :

- Au, no feu tants preparatius. Què és ?

- M'has de fer un favor.

- Quin ?

- Hi ha una persona que em fa nosa...

El xicot observa uns segons de perfecta immobilitat, però després es redreça gairebé amb violència sobre el colze. La cigarreta li ha caigut dels dits i crema en la sorra. Ell espera.

- Voleu dir ?...

- Em sembla que m'has entès molt bé.

Al xicot, però, li cal precisar-ho amb paraules :

- Matar-la ?

Ell assenteix amb un simple moviment del cap, sense dir res.

- No !

S'ha incorporat encara més, com si tingués la intenció d'anar-se'n, de posar-se a córrer. Li mana :

- No facis el ximple ! Et costaria car.

- No !

- No pots dir que no. Això o...

Fa un gest expressiu amb dos dits que passeja a frec de coll.

El xicot s'ha agenollat i ell estudia la flama irresoluta dels seus ulls. Repeteix :

- No hi ha cap pe rill.

- No. Encara que ho pogués fer... Després continuaríeu demanant-me coses.

- No et demanaré mai més res. Serà com si no ens haguéssim vist...

- Això és bo per a dir...

- Però carallot, que potser no veus que després de fer el que et demano ja no et podré comprometre sense comprometre'm ?

- No.

- Tens raó. Encara no t'he explicat... Acosta't.

El noi, de genolls i mans sobre la sorra, sembla vacil·lar encara, però al cap d'un moment va ajaçant-se de nou. Adverteix :

- Que us escolti no vol dir que ho faci...

No es molesta a contradir-lo i es posa la cigarreta a la boca.

Amb un ull cluc, pel fum, explica :

- Es la meva dona. Jo no ho puc fer, ja ho comprens. De seguida pensaran en mi...

Se li tomba tot enretirant la cigarreta i exhalant el fum desordenadament a mesura que parla.

- Però qui vols que pensi en tu ? No la coneixes de res, mai no hi has tingut cap tracte... No podran lligar caps.

- La vostra dona...

- No et molestaran; mai ningú no sabrà res de res, si nosaltres no parlem. I nosaltres no parlarem, oi ? I després... què passa ?

El xicot el mira fitament i, per primer cop, sembla que ja no li tingui por. Els seus ulls fins i tot tenen una expressió acusadora que l'obliga a insistir, més impacient :

- Què passa ?

- O sigui que és veritat...

- Veritat què ?

- Que hi ha persones capaces de matar els seus...

Però ell no el deixa acabar. Secament, fa :

- Ja t'he dit que eres molt jove.

- Bé la deveu estimar... vull dir que bé devieu estimar-la...

No contesta ni sí ni no, però ara desvia els ulls.

- M'estimaràs ~~mai~~ sempre ?

- Sempre, Gemma.

Havia estat poc després de besar-la per primera vegada, quan el gust dels seus llavis encara no li havia desaparegut de la boca.

- No ho dius per dir ? Potser només perquè et faig goig...

- Si que me'n fas ! - Somreia -. Però no és com amb les altres.

- Quines altres ?

- No ho sé... Les veus passar i et dius... ja ho saps, tu !

- No, no ho sé.

- Sí... Però un dia sents d'una altra manera i penses : aquesta !

I aleshores ja no hi pots fer res; encara que vulguessis no hi podries fer res.

- I jo sóc aquesta ?

- Sí, Gemma; de veritat.

Però què diu aquest que, prop seu, es repenja sobre un colze ?

Quanta estona fa que parla ?

- ... o és que potser hi ha una altra dona ?

Sorrut, contesta :

- No t'interessa, això !

- Hi és, ja ho veig.

- I què ?

Replica agressivament, molestat, i amb un gest ample i enèrgic llença la punta de la cigarreta sorra enllà.

- Si ho he de fer, bé cal que sàpiga...

- No en veig la necessitat.

El xicot, però, continua preguntant :

- Què us ha fet ?

- Calla !

Callen tots dos, i el silenci es prolonga mentre el noi torna a estirar-se. Després li explica :

- Et diré on és... La casa fa cantonada amb el carrer i només has de baixar pels graons de terra. Es una caseta que té un porxo davant,

no ~~no~~ et pots equivocar, perquè no n'hi ha cap més.

- No és una broma, doncs ?

- Què et sembla, a tu ?

- Que no...

- Ella, quan és a casa, sempre té la porta oberta. No et caldrà ni trucar. Només hauràs d'entrar i de segur que la veuràs al costat dels fogons. I, si no, serà al dormitori.

El xicot, que ha girat la cara cap a l'altra ~~banda~~ banda, la repenja ara sobre els braços encreuats i ell, recelós, s'interromp per a preguntar :

- Em sents ?

- No.

- Escolta, doncs, que no ho vull tornar a repetir !

Però el noi inquireix inesperadament :

- Què en vau fer de la... del cadàver ?

- No t'amoinis, per això. Ningú no el trobarà.

- Ho dieu...

- Si ho dic és perquè ho sé. M'interessa tant com a tu, que no el trobin ! - Es passa la llengua pels llavis, una mica ressecs, i torna - :
Apa, no et preocupis més ! Més val que escoltis el que et dic.

- No ho faré !

L'esguarda llargament i, a la fi, diu :

- Au, ves-te'n, doncs !

Però el xicot no es mou, continua amb el cap sobre els braços i la vista fïta en els dos pams de sorra que pot abraçar.

- Molt bé. Baixaràs doncs pel carreró de graons i entraràs sense trucar. La trobaràs sola, com sempre; gairebé no s'ha lligat amb cap veí, perquè té un caràcter estrany, fosc i esquerp... Si et contés com m'ha fet viure ! Sempre engelosida, sempre... I fixa't que ella tampoc no m'estima... No, no és que sigui gelosa, en el fons; és simplement dolenta, li agrada de veure sofrir els altres... Es una pobra dona, i per

això li cal dominar algú, subjectar-lo. La fa sentir... com t'ho diré?
... important. No ho sé. Té una mena d'orgull, com si ningú no fos
prou per a ella... No ho entendràs mai. Ni jo no ho entenc, i mira
que m'he passat hores i hores pensant-hi ! - Tot d'una calla i, al
cap d'un moment, com despitat, exclama - : Però què n'has de fer, tu ?
No sé pas per què t'ho conto.

El noi, sense replicar, continua immòbil, absent com si s'hagués
adormit.

- Naturalment, si hi hagués algú ho hauries de deixar per un altre
dia. Però no, la trobaràs sola i amb la porta oberta... No té por de
ningú, ella. Més aviat en fa als altres. Es diria que li agrada de
tenir-los a distància. I abans no ho era pas, així; era una noia ale-
gre... Ja saps que vull dir, no ho interpretis malament, ara ! De to-
ta manera, no t'interessa; com menys coses sàpigues millor, més fàcil
serà tot.

L'altre no s'ha mogut, i ell contempla la nuca que reclama les
tissores del barber.

- M'escoltes, oi ?

El xicot es gira amb un moviment brusca.

- I què he de fer, disparar-li un tret ? On és la pistola ? O potser
també en teniu una ?

- No, no en tinc cap; ni cal. Res de pistoles, que fan soroll. Ningú
no s'ha d'adonar de res, perquè si et descobreixen estem llestos tots
dos. Una cosa silenciosa... tu mateix...

- L'he d'escanyar, potser ?

- Per què no ? Aixó, o punxar-la.

- Esteu ximple !

- Potser sí. - Torna a observar-li la nuca, car el xicot s'ha girat
de nou -. També ho devies estar tu quan vas fer el que vas fer.

Espera la proteta, però el noi no reacciona. Ell sospira i conti-
nua parlant :

Es tomba ventre enlaire, amb les mans sobre els ulls de sobte cegats per la lluminositat cruel.

- I ara ja te'n pots anar. Massa estona i tot que hem parlat !

El xicot repenja les mans en la sorra, es posa de genolls i s'aixeca. Uns moments, es queda dret al seu costat, mirant-lo, i ell l'observa per entre els dits mal units, atenta la cara blanca, gairebé malaltissa, al pit una mica enfonsat i a les costelles voluminoses que, amb els anys, la carn recobrirà.

Després el segueix platja amunt, per on s'allunya cap a les cabines, capcot, amb les espatlles caigudes, d'infeliç. Però aleshores el seu esguard és arrossegat per una noia que surt de l'aigua, nimbada de llum, escassament protegida per un vestit florejat que, com una segona pell, li dibuixa el cos amb una precisió deliciosa.

Quan torna a mirar cap a la plataforma, el noi ja ha desaparegut.

En sortir al capdamunt de la graonada, s'atura a l'ombra de la paret, des d'on domina el barri. D'una de les casetes, gairebé barraques, que flanquegen el carreró, s'escapa una ampla catifa de llum sobre la qual, ara i adés, es retalla l'ombra d'una persona que es deu moure per l'interior de l'habitació.

Per això perllonga l'estada al costat de la paret, i el seu esguard s'escampa més enllà de les cases properes fins que s'estèn per damunt la ciutat, ara i des d'ací un immens parpelleig de llums que clapegen la nit, sota la qual s'endevinen tot de formes asimètricament distribuïdes. En munten tot de remors confuses i inidentificables que poblen la soledat d'aquest extrem suburbial on la vida sembla viscuda en sordina, com si els moradors de les casetes fossin d'una altra sang, menys noble, menys tumultuosa.

L'ombra passa i torna a passar, trencant una i altra vegada el feix lluminós, i ell continua esperant en la fosca mentre uns passos s'atansen i es perden abans d'arribar al carreró. Després, sent el crit d'un infant i, més remots, un plor i una altra veu.

L'espera, tot just iniciada, l'enerva, potser perquè no havia sabut preveure aquest contratemps, i fa un moviment per allunyar-se, no sap cap a quin indret, quan la llum, sobtadament, s'apaga.

Espera encara i distingeix aleshores el cos més fosc que se separa de la casa i es mou carreró avall. Sembla una dona, però no en pot estar segur; a la part de baix tampoc no hi ha cap llum que la perfili degudament, sinó tan sols, ara se n'adona, la claror esmortuïda d'un fanal situat en la distància, en algun lloc imprecís del carrer de sota.

Quan la silueta ha desaparegut en el tombant, • potser abans, en algun altre habitatge, inicia lentament la davallada, sempre atent als graons de terra desiguals, limitats per pedres mal tallades i descarament col·locades en les quals es fàcil d'ensopegar.

Totes les cases són tancades, i semblen buides, però en un jardinet breu sorprèn la resplendor fugaç d'una cigarreta i, instintivament, accentua la cautela dels seus moviments i s'arrana al mur de l'altra banda que es perllonga sense interrupció des del capdamunt de tot.

Ja no s'atura fins que descobreix el porxo, també amagat en l'ombra, amb la tossa més negra de l'esquerra, que identifica com un safareig. Més enllà, al seu davant mateix, hi ha la porta, però no sembla pas que estigui oberta, i dins no se sent cap mena de soroll.

S'hi atansa sigilosament i palpa la fusta, l'empeny amb el palmell de la mà. Però no cedeix, és verament tancada. Aleshores escolta, contigua escoltant, perquè en tota l'estona que no ha fet res més, però només pot sorprendre aquell brogit confús de la ciutat que respira als seus peus. I tot d'una, un fresseig lleu, com de metall. Sí, hi deu haver algú.

Torna a provar la porta i després, immòbil, sotja la fosca al seu entorn mentre clou i desclou els dits sobre els palmells entresuats. A la fi es decideix, alça la mà i tusta tan delicadament com pot. Tan delicadament, que ni deuen haver-lo sentit, perquè res no es mou i només el silenci respira, de nou, a l'altra banda. Aleshores insisteix, més fort.

El cop ressona en la quietud, la pertorba com una pedra l'aigua on ha caigut. Però ell escolta més enllà d'aquesta remor que la nit recull i, passat un moment, sorprèn el pas furtiu que avança per l'altre costat.

Es redreça a l'instant que una mà, en obrir la porta, inunda de claror la tenebra del porxo, del qual subratlla violentament els dos pilans escrostonats, el sòl de terra premada i el safareig on hi ha

un cul d'aigua sabonosa.

La dona el mira, i ell s'estranya de trobar-la tan jove, però de fet les seves faccions no tenen edat, amagades com queden de la llum per la pròpia nuca que la intercepta. En canvi, si que veu bé la silueta més aviat alta i de contorns agradables i potser fins i tot vagament pertorbadors en aquest lloc, en aquesta hora.

L'ha fitat amb atenció, probablement amb un excès de curiositat i tot, i només al cap d'uns segons pregunta :

- Què volia ?

També li vé de nou la seva veu càlida, una mica fosca, ronca.

- Buscava el seu marit.

Ella, que té la mà repenjada a la porta, no es mou.

- El meu marit ? No hi és.

- Ah !

Curt de paraules, perquè no ha premeditat res, simula una sorpresa que no sent. La dona no l'ajuda gens, no fa cap comentari, cap més pregunta; es limita a esguardar-lo sota la il.luminació de la bombeta que penja en el centre de l'habitació i que ell pot veure perfectament per damunt del seu cap.

- Tardarà gaire ?

Ella sacseja el cap, ara.

- Ja hauria de ser aquí. No, no pot tardar.

- Em pensava que el trobaria...

La dona assenteix, desplaça un peu, però encara no pot examinar-li la cara com voldria. Els trets, és clar, han anat emergint de l'ombra primera, però encara es perden en vaguetats, i l'únic que pot distingir amb més detall són els ulls, grossos i negres.

- Es algun encàrrec ?

La pregunta l'ha agafat desprevingut, perquè li mirava els ulls i s'hi havia oblidat. Per això diu precipitadament :

- Bé... és que... L'havia de veure a ell mateix. Potser que torni més

tard.

Ella repeteix :

- No pot tardar, ja.

I aleshores es retira del llindar, cap a l'habitació que queda exposada, amb els seus fogons en una banda i, a l'altra, la taula acudada contra la paret.

- Si el vol esperar...

Deixa remuntar els ulls al llarg del cos de la dona, però després els desvia amb un petit gest de les espatlles.

- No ho sé... Potser sí que...

- Entri.

Un hàbit antic li fa dir :

- No voldria molestar...

- No. Entri.

Té una cara amable i una mica llarga, potser lleugerament endurida per la línia de la barbata, massa volenterosa. Els llavis... però on ha vist aquells llavis ?

La dona ajusta al seu darrera, sense tancar, i tot seguit el predeix habitació endins.

- Segui.

L'ha seguida fins a tocar de la taula, on ella s'atura amb una ullada ràpida cap a la cadira, potser per tal d'assegurar-se que és totalment neta. Però tot és net, els plats que pot veure al llarg del rastell, l'alumini deixat en una banda, la rajola vermella dels fogons..

- Gràcies.

Ella torna :

- No tardarà.

Gairebé li somriu, i ell continua mirant aquells llavis que no havia esperat.

- Preparava el sopar. No li farà res, oi ?...

- No, no ! Faci...

Ella vacil·la un moment, però després es gira i es desplaça cap als fogons. Ell li examina el cos, les cames llargues i fines, amb els turmells potser una mica massa gruixuts, les anques que viuen sota les faldilles amb una vida independent i misteriosa, l'esquena lleugerament ampla que s'arrodona cap a les espatlles. Ha reposat un colze sobre l'hule que cobreix la taula i es passa els dits pel front, entresuat. Però també els dits són humits.

Els enretira ràpidament i prova de somriure-li quan ella, des dels fogons, es gira amb els llavis entreoberts i alhora enseriosits. Els llavis...

Aleshores ho troba : són els llavis de la Maria del Carme ! Els seus llavis bonics i tristos, una mica cansats, perquè aquesta dona ja deu tenir prop de trenta anys; els seus llavis posats en una cara que no la recorda, que gairebé la contradia...

- Fins m'estranya que tardi tant...

Assenteix amb el cap, sense convenciment, i desobte s'adona que el seu esguard ha abandonat els llavis per fixar-se en el coll, llarg i lliure, tota vegada que ella duu els cabells recollits sobre la nuca. Continua examinant-li, gairebé obsessivament, i ara ben oblidat de la boca, quan ella torna a tombar-se cap als fogons i es desplaça una mica més enllà, on s'atura, sempre d'esquena, per recollir una mata d'enciam.

Aleshores es mou cap a la pica, agafa un recipient de terrissa, el deixa al seu davant, examina la mata, en treu unes fulles i allarga la mà cap a l'aixeta.

Ell s'alça, sempre amb els ulls fits en el seu coll, però no arriba a fer cap pas, sinó que torna a deixar-se caure sobre la cadira mentre es mossegua els llavis i obre i tanca els punys com havia fet de primer, abans de trucar a la porta.

L'aigua espetega contra el fons de la pica, però la remor només dura un moment, perquè ja ha recollit la peça de terrissa, l'emplena.

Després deixa que l'aigua rellisqui sobre la mata que ella despenca amb els dits de l'altra mà.

Encara entresuat, torna a redreçar-se, perquè és ara o mai, cal que aprofiti aquell instant, quan el cant de l'aigua que brolla ~~man~~ de l'aixeta cobrirà els seus passos felins que avancen cap a la dona. Ella no s'ha adonat de res, continua d'esquena, confiada, i ell llambrega un segons cap a la porta, per a assegurar-se que és verament tancada, abans de moure's de nou amb els ulls fets, altre cop, en la brumor del coll que sembla que l'espera, ofert.

I tot d'una, quan allargava les mans, la remor cessa; la dona ha tancat l'aixeta i a ell el silenci li rellisca per dins com una glopada de fel, sense immobilitzar-lo, car les mans continuen avançant.

Però aleshores, quan ja anava a tocar-la, quan ja gairebé la fregava, tot s'esfondra. Inclina el cap i els braços li cauen lentament al llarg del cos, incapaçs, mentre ella, que deu haver sentit la seva presència tan ~~amotocan~~ propera, es gira amb un moviment viu, té un petit gest de sorpresa esporuguida i, amb un sobresalt, pregunta :

- Què vol ?

No pot saber fins on l'ha espantada, ni quina expressió tenen els seus ulls, perquè amaga la cara entre les mans i, amb una mitja volta precipitada, corre habitació enllà. Potser volia fugir, però ensopega amb la taula i, en desviar-se, amb la cadira, que rodola per terra amb un espetec de cataclisme. S'hi ha enredat, i sent com les cames se li escapen sota el genoll adolorit pel cop alhora que allarga les mans amb la intenció, ben inútil, d'evitar-se la caiguda.

Quan alça els ulls és a terra, entre les potes de la cadira, i ella el contempla des de la distància amb una expressió greu i penserosa en el seu esguard fit.

- Què volia fer ?

No contrasta, ~~no~~ s'aixeca, sinó que continua per terra i acala la mirada, contemplant gairebé sense veure'ls els rajols clars i esquer-

dats que pavimenten la cuina

- Eh ? Digui, què volia fer ?

Ha avançat una mica més, ara amb les mans als malucs, però sense provocació, més molestada que enfurida, i s'inclina al seu damunt tot insistint :

- Digui !

Però quan es decideix a enfrontar-se amb la seva mirada, ella gairebé té un moviment de recul, respira a fons, com si l'alenada passés per damunt d'unes paraules que li han fallat, i aleshores, amb la veu esparverada, diu :

- Però si plora !

Ell no replica, però prova d'incorporar-se amb l'ajut de les mans que subjecten les potes de la cadira capgirada; les reposa després en l'hule de la taula, d'on se separa tot seguit per avançar, sempre sense un mot, cap a la porta que distingeix entre les llàgrimes.

Però ella, que s'ha desplaçat, l'intercepta amb els braços.

- No.

La mà, humida, reposa sobre el seu colze, sense subjectar-lo.

- Què volia fer ? Sabia que el meu marit no hi era, oi ?

Assenteix amb el cap, incapaç de negar res, i ella torna :

- Però què volia fer ? Un noi com vostè...

Es desprèn de la seva mà i gira la cara per eixugar-se ~~les llàgrimes~~ ~~gimmes~~ fugaçment els ulls mentre mormola :

- Deixi'm anar...

- No. De primer m'ha de dir...

- Deixim marxar. Més val.

Però quan ella torna a fer un moviment amb la mà, ara com si volgués subjectar-lo verament, crida :

- No sap que no és el que es pensa ? Que la volia matar ?

Ella el fita amb molta atenció, sense gens ni mica de pànic, i es limita a preguntar amb simplicitat :

- A mi ?... Per què ?

Ell tomba la cara, desarmat.

- No m'obligui a dir-ho.

Però la dona, penjada a la seva mànega, insisteix :

- Sí... Què li puc haver fet, si no em coneixia ?

Amb el cap, fa tot de gestos denegadors, balbucejia :

- No.. No ho sé.. I no he estat capaç... Té els llavis com ella !

- Ella ? Qui és, ella ?

Es passa la mà pels ulls i cerca un suport, però prop seu només hi ha el cos de la dona.

- Ella ?... Es morta. I ell va veure...

Calla i obre molt els ulls, més sorprés encara que la dona d'allò que anava a dir, que ja ha començat a dir.

- Què va veure ? Potser és..

Ara és ella qui esbatana molt els ulls, sota la fulguració dels quals la cara gairebé desapareix.

- Escolti ! Qui era, ell ?

Però no li cal cap resposta. La seva boca es plega amb un gest sorrut, i s'aparta una mica. Després mormola.

- Sí...- Se li torna a atansar, el toca -. Es ell, oi ? El meu marit.

Ell cerca altre cop un indret on repenjar-se, on descansar la seva fatiga immensa, i camina cap a la taula, davant de la dona que el segueix.

- No vaig matar-la. Jugàvem... ens abraçàvem... La vaig fer caure i ensopegà de closca amb una pedra.

Sense adonar-se'n, es troba assegut a la cadira que ella deu haver aixecat per ell. Però no, és una altra cadira; aquella continua a terra, capgirada.

- Ell va amagar el cadaver i m'ha dit que em denunciaria si... - Inclina el cap contra els braços, sobre la taula, i, entre sanglots, exclama : No ho volia fer, no ho volia fer ! - Torna a alzar el cap, la

mira amb desesperació -. M'ha de creure ! No volia..

Calla, perquè ella l'esguarda amb dolcesa. Tarda una mica a adonar-se que ha allargat la mà i li acaricia els cabells.

- Si, el crec.

- M'ha dit que era... Però no és veritat, ara veig que no és veritat! No és com diu... Vostè és bonica i comprensiva... - Impulsivament, s'apodera de la seva mà i la hi besa -. Perdoni ! Perdoni !

- Pobre petit !

Veu que l'altra mà ha deixat d'acariciar-li els cabells, que el braç ha relliscat cap a la seva espatlla. Li pregunta :

- Com et dius ?

Gairebé no el sorpren que, tot d'una, el tutegi, i contesta :

- Robert.

- Jo em dic Gemma.

Continua prement-li la mà i es miren tots dos, ell amb uns ulls que sent irritats, però ja sense llàgrimes. Diu encara :

- Perdoni...

Però ja s'ha avançat, coincidint potser amb el seu moviment, i es troba amb el contacte de la pell contra la cara, amb la calidesa dels llavis oberts. El cor li salta desesperadament, se separa de la dona i murmura :

- No, no...

Però torna cap als llavis humits, els llavis de la "aria del Carme que tancava els ulls, tota tendra i apassionada.

- Estimada, estimada, estimada...

Es feia més i més menuda contra seu, i els seus ulls, quan els obria, no tenien expressió.

- Besa'm...

I gairebé sanglotaven tots dos, immensament feliços de reposar l'un en braços de l'altre.

Però ara, inesperadament, es troba sol, perquè la dona l'ha aban-

donat. Es gira en sentir la remor, i la veu que torna de la porta, on ha passat la balda. S'atura prop seu, allarga la mà i ell la hi pren per deixar-se menar cap a l'interior de la casa, no sap on.

No obre el llum ni tanca la porta, i és a la breu resplendor que entra de la cuina que el seu esguard s'atura en els mobles senzills del dormitori, en el llit que ben just si té temps de distingir abans de tombar-se cap a la dona que enfonsa els llavis en els seus. Després sent que xiuxiueja :

- Mai no havia besat ningú, fora d'ell. Ningú, saps ?

Ho diu amb tristesa, mentre ja s'allunya cap al racó d'ombra, on pot veure una ~~finestrona~~ cortina i la taca més clara d'una finestra que sobtadament desapareix, perquè ella l'ha tancada.

- Vine...

Però ja és al seu costat, on s'escalfa les mans en la calidesa de la seva pell que trenca, tota blanca, els matisos de l'ombra. Després fins i tot això desapareix; l'empresona i és empresonat i no sap si la duu o és dut cap al llit, on cauen l'un sobre l'altre i ell li toca el ventre, les cuixes que s'obren.

- Mai no m'ha donat cap fill... Si tu...

Les paraules han ratllat inesperadament el silenci, però només són cridades a la seva orella, i ell potser ni les comprèn ben bé en aquell instant, quan tot el seu ésser és penetrat, en penetrar-la, per una sentor de camps i de dona, embolcallat en la qual davalla atentment cap a una pregonesa on la troba sencera i àvida.

No és fins després que li retornen, quan el silenci s'ha trencat definitivament i al seu entorn torna a haver-hi ombra i llum, i ella que li somriu en la intimitat de la cambra.

- Per què no te'n separaves ?

Observa el cap que, sobre el coixí, oscil·la d'una banda a l'altra.

- No. Era per sempre...

- Què vols dir ?

- Vam prometre que seria fins a la mort... - Mormola - : M'has de creure quan et dic que no li havia faltat mai.

- Però ara...

- Ara és diferent; amb això que et volia fer fer ho ha canviat tot.

La seva veu ha sonat més fosca, gairebé amenaçadora. Però tot seguit riu, i l'abraça.

- Ara em sento lliure, lliure !...

- Tanmateix, així, de sobte...

Ella sembla que reflexioni, car la veu es fa lenta.

- Sí, de sobte... Com si hagués caigut alguna cosa, saps ? una mena de pes que duia damunt i que no deixava que fos jo mateixa. O potser... vacil·la - potser ja no ho era i no ho sabia... - Es redreça una mica i, xiuxiuejant, afegeix - : Tornaràs, oi ?

- No ho sé.

Ella el mira amb molta atenció i, tot seguit, se'n separa.

- Es clar, dec tenir deu o dotze anys més que tu.

Però no espera resposta, sinó que s'aixeca i comença a vestir-se, de nou refugiada en el racó de la cortina, prop de la finestra. Ell salta per l'altre costat de llit i després avancen tots dos cap a la porta. Sota l'esclat de la llum feble li descobreix una cara patètica, vagament desfigurada. Es deixa arrossegar per una emoció inesperada i li passa el braç per la cintura.

- De veritat vols que torni ?

Ella somriu amb tristesa.

- Es curiós; una hora enrera encara no et coneixia, i tu has vingut a matar-me.. - Alça l'esguard -. Es una bogeria, ja ho sé... però sí, torna, torna !

- I ell ?

- No te'n preocupis. T'ha dit a quina hora vindria, aquesta nit ?

- Sí, després de la una.

Se separa de la dona, s'allunya una mica cap als fogons.

- Ara em denunciarà...

Ella l'ha seguit i li posa la mà sobre el muscle.

- No. No farà res... On vius ?

Li ho diu, tot girant-se, i immediatament se la torna a trobar entre els braços.

- Gemma...

La besa ràpidament, superficialment, i avança cap a la porta. S'atura a despassar la balda, però abans d'obrir ella ja torna a ésser al seu darrera. Fita els llavis una mica entreoberts, dolços i tristos com els de la Maria del Carme.

- Besa'm...

Però no és la Maria del Carme, és ella qui ho demana amb la cara alçada cap a la seva. L'obeeix amb una passió sobtada, la prem contra seu, i ella no protesta, ben a l'inrevés, enfonsa la boca en els llavis violents que mosseguen.

Amb la mateixa brusqueria, però amb un gest contradictori, la rebutja, obre finalment la porta i, sense afegir cap paraula, surt a la fosca de fora, per la qual s'orienta cap al caminó de graons.

Es tomba una sola vegada, i la dona es dreça al llindar, des d'on el mira i aixeca tímidament la mà a tall de comiat. Ell hi correspon, sobtadament ablanit, commogut, i aleshores s'apressa a desaparèixer en l'obscuritat.

Davalla pel carrer, darrera una pedra que ha fet rodolar amb el peu, alenteix el pas per tal d'orientar-se, travessa el breu pont i continua baixant per l'altra banda, una mica a l'atzar. Mai no havia estat en aquest suburbi.

En tornar per tercera vegada, sempre davallant, descobreix els llums d'un tramvia que es fonen ràpidament i es troba a l'avinguda que, desconeguda i tot, li resulta relativament familiar. Camina encara un centenar de metres, i aleshores li cal córrer per tal de no perdre's

l'altre vehicle que s'atansa a la parada.

Després les cases fugen veloces i anònimes darrera el cristall que emmiralla botigues ja tancades i fosques, façanes escrostonades. Però hi ha finestres i balcons il·luminats sobre cambres on juguen infants, on sopa una parella, on una noia llegeix un llibre, on un home s'inclina cap a un aparell de ràdio...

Desvia l'esguard i es mira les mans esteses al seu davant, amb els dits ben separats. Les va tancant aleshores lentament i clou els ulls abans d'haver completat el gest. Quan els torna a obrir, les mans han desaparegut a l'interior de les butxaques dels pantalons.

Una dona prenyada l'observa, dreta, des de l'altura de l'altre seient, i ell clava la mirada en el ventre arrodonit, la puja pel seu cos, cap a les sines grosses que pengen una mica. Aleshores s'aixeca, li fa una indicació silenciosa, i la dona li somriu.

- Gràcies.

Inclina el cap i es queda dempeus al seu costat, ara observant-la des de dalt, en una posició avantatjosa que, sota l'escot del vestit que es bufa, li permet de veure-li els pits blancs. Però després es mou cap a la plataforma, des d'on va seguint les incidències de la circulació.

- Baixa, vostè ?

Sense girar-se, adreça un gest afirmatiu a la veu que l'ha interrogat i, quan el vehicle frena, s'atansa més a la portella que seguidament s'obrirà amb una remor de xuclament.

Travessa per davant del tramvia, ciutat avall, s'atura com indecís en una vorera, reprén la seva caminada fent tot el possible per no mirar l'aparador al qual s'atansa, perquè aquí va entretenir-se una vegada amb la Maria del Carme penjada al seu braç.

- Mira !

Amb el gest, li mostrava dues imatges de costat, totes dues somrient, ella amb la cara una mica alzinada; inesperadament, li va treu-

re la llengua.

- Ximplet !

Una altra imatge es mostrava per darrera les d'ells, la d'un home embarretat i greu que els fitava amb una expressió de retret potser involuntari. Va estirar-la, sense girar-se, mentre tots dos esclafien ~~hanssonhassmonhaturassm~~ la rialla.

- Som unes criatures !

Es passa els dits per sota el coll de la camisa, on se sent tot entresuat, i la pell, ara, té un tacte bla i envellit.

Va tombant cantonades, enfonsant-se més i més en els barris sobrepoblats, i en passar per davant del bar veu les noies arrengherades a frec de llindar, amb el portamonedes a les mans, pacients, sempre esperant. Es deixa enganxar per un somriure, hi correspon, però no s'atura; no s'atura mai. Baixa de la vorera on una altra dona, d'esquena al carrer, contempla un aparador on hi ha tot de roba de criatura. Observa les cames arquejades i els talons usats, sobre els quals deu ésser difícil de conservar l'equilibri.

Més enllà, empeny la porta i puja les escales. El tràfec nocturn fa estona que ha començat i darrera el timbre, que sent disparar-se, davalla una xicota, sola, perquè l'home ja se'n deu haver anat, • potser encara s'entreté a dalt. No la coneix, aquesta, però ella el mira descaradament i després el saluda.

Darrera el taulell hi ha en Ramir que ja té el diari a les mans. Aixeca un moment l'esguard, li fa un gest gairebé imperceptible, sense cap paraula, i ell hi contesta amb un bona nit ben just mormolat mentre ja s'enfila cap al segon pis.

El Carbó, que el devia estar esperant, surt al passadís sense donar-li temps d'arribar a la porta de la seva cambra.

- D'on vens, tan tard ?

El segueix cap a l'interior del dormitori mentre ell s'arronsa d'espatlles.

- Havíem quedat...

Ell diu :

- Deixa !

L'altre es queda amb la boca oberta, palplantat al seu darrera.

- Ah ! Es que no vols saber...

- Què ?

- L'he trobada. No pas on em vas dir, perquè aquell va amagar-la...

Parla amb animació, excitat, però ara ell s'adona que té la cara de cendra.

- Però ara, ni que vulgui... L'he posada en un altre lloc. Ha estat horrible - comenta, i la cara parla per ell -. Ja no cal que tinguis por de res. I, encara que la trobessin, tampoc no els ~~serviria~~ serviria...

Amb la gargamella nusada, pregunta :

- Què has fet ?

En Carbó desvia els ulls cap a la paret.

- L'he... l'he desfigurada. No la podria reconèixer ningú, ara.

Els genolls li cedeixen i, abans de caure, només té temps d'inclinar-se cap al llit. Roncament, fa :

- Ves-te'n ! Ves-te'n !

I aleshores la cambra giravolta.

S'han aturat sota l'arbre, prop del banc en aquesta hora desert, i ell eructa sorollosament amb una mà sobre el ventre. En Josep, pastós, diu :

- Bon vi !

- No és el vi.

Inicia un trot cap a l'ombra, on hi ha un solar sense edificar, obert.

- Ei, ei !

En Josep el segueix treballlosament, mira a dreta i esquerra.

- On ets ?

Ell no contesta, culivat darrera un amuntegament de pedres, amb els pantalons caiguts sota les sabates. Però l'altre el descobreix i riu.

- Oh, oh !

Observar com oscil·la d'una banda a l'altra, insegur sobre els seus peus, amb els quals ensopega. Però no cau, sinó que parcimoniosament s'asseu sobre la vorada.

Ell torna a cordar-se, momentaniament alleujat d'una nosa, contorneja les pedres amuntegades i salta al costat del seu antic company de treball.

- No saps beure.

- Què té que veure ? M'ha fet mal alguna cosa.

- Seu. - Però és ell qui s'aixeca amb el suport del seu braç, on repenja la mà -. Totes les dones són unes potineres. I, després, mengem massa verdura.

- No és això. Es el lluç.

En Josep el mira amb tota la curiositat de què es capaç en aquell moment i s'inclina cap a la seva orella amb una expressió confidencial.

- Lluç ? Tu menges lluç ?

- Ha estat en una taverna. He sopat en una taverna, ja t'ho he dit.

L'altre fa memòria.

- Ah, sí ! Suposo que amb la bagassa...

- Parla bé !

En Josep riu, s'allunya una mica.

- Hi, hi !

S'atura, mentre ell avança al seu torn, i se li arrapa al braç.

- I què hi diu, la teva dona ?

- Que n'estàs, de begut !

- Qui ? Jo ?

- Tú, sí.

Aleshores respon, molt greu :

- No tant, no tant !

Van contornejant la plaça.

- I, després, què ?

- No res, és clar.

Per l'altre extrem travessa una parella de guàrdies. També ells deambulen amb lentitud, recelosos.

- Bé cal beure, algun cop.

- Deus voler dir cada dissabte.

- Això és el que dic, algun cop.

Tots dos riuen entre dents. Després, ell diu :

- Un dia d'aquests n'hem de fer una de sonada. Abans no m'operin.

En Josep s'atura, abastardit.

- A qui han d'operar ?

Ell es tusta l'estèrnum amb un dit de la mà dreta.

- A mi, potser. T'ho he dit, que havia anat al metge ?

- No fotis !

- Sí; al cirurgià.

Tal com havia previst, a les sis ja era ple de gent. Desbordaven la sala d'espera i hi havia persones dretes al passadís, perquè les cadires no abastaven.

- El darrer ?

Després encara van entrar una parella i una dona sola. Ell havia travessat dues o tres vegades fins a la sala, on hi havia les revis-tes, totes velles i trinxades, i, avorrit, a la fi s'entretingué xer-rant amb dues dones d'edat, que el precedien. Hipocritament, va pre-guntar :

- I fins a quina hora treballa, aquest home ?

- Mentre hi hagi gent.

Li havia tocat el torn a dos quarts de nou. L'home era darrera la taula, amb la seva bata blanca; va indicar-li una cadira.

- I vostè ?

Va anar prenent tot de notes en el paper que tenia davant, però ell no podria desxifrar aquella lletra endimoniada, i me'nys encara cap per avall.

- Vingui per aquí...

Va haver de descordar-se els pantalons i l'home s'inclinà a pal-par-lo.

- No trobo res...

- Més avall.

- Aquí ?

Ell havia assentit.

- Però no em deia que era l'apèndix ?

- Sí, l'apèndix...

L'home el va mirar, vagament incrèdul.

- No el tenim aquí.

Va continuar palpant-lo i, de cop, li enfonsà el dit en un costat d'ingle.

- Ui !

En Josep sacseja el cap amb una rialleta idiota, el llavi penjant.

- No m'ho crec.

- Et dic que sí. Però no era l'apèndix, com em pensava, sinó un principi de trencadura.

- I ara t'hauran d'operar ? Per això ?

- Si vull, sí.

En Josep fa uns sorolls despectius amb la boca i, de reüll, mira cap a l'establiment obert.

- Em sembla que em convé un altre vas...

- Es molt tard.

- No pas per a mi.

- I tinc tot l'estómac regirat.

- No té res a veure.

- Ha estat el peix. Com que ja eren les nou tocases, en sortir del metge m'he quedat a sopar en una taverna.

Però el seu company ja no l'escolta; s'ha separat d'ell i ara camina cap al bar. El segueix amb desgana fins a la porta del local, on diu :

- Jo me'n vaig. La dona deu passar angúnia...

En Josep es desfà de la seva mà.

- Tots sou iguals ! - Però després l'engrapa - :Vull que beguis amb mi. Després, si et mories...

- Home !

El segueix cap dins, on tots dos es queden davant del taulell, prop de l'únic client que beu dret. A les taules hi ha una parella i dos homes. En Josep es tomba i exclama :

- No m'ho crec !

- Què ?

- Deus haver passat la tarda amb la teva... amb aquella.

- No l'he vist en tot el dia.

- Encara és tan... tan...

Potser no acaba de trobar la paraula, perquè supleix l'expressió amb tot de gestos que indiquem volum. Riu i, sense esperar resposta, afegeix :

- I tu tan petit !

- No emprenyis !

- Però ja saps el que et fas -. Es frega l'índex contra el polse, sense parar de riure -. Oi que hi suques ?

- Vols que et foti una castanya ?

L'altre, però, no s'espanta.

- Veritat que és seva, la carnisseria ?

El barman, un home alt i arrugat que duu armilla sobre la camisa blanca, s'inclina al seu davant, interroga amb els ulls.

- Dos del ranci.

Se li torna a tombar i, ben distintament, ara amb la veu ben clara, fa :

- Pagues, oi ? Jo no tinc cap carnissera...

Ho van saber al bar que hi havia sota la casa, on van dinar durant aquells dies. L'amo havia dit :

- Sou vosaltres que pinteu el pis de la carnissera ?

- No pas tot; unes habitacions.

Després ella li havia explicat :

- Es una parada a la plaça...

- I quan hi vas ? Ni ahir ni avui no has sortit en tot el matí...

- Faig vacances, ara.

- També jo formo part d'aquestes vacances ?

- Depèn de tu.

Immediatament va veure que l'embolic podia ésser durador. Ja no havia tornat a fer cap més pregunta sobre l'establiment i, en certa manera, fins i tot se'n mig oblada. Mai no havia trobat una dona com ella.

Ara somriu vagament al seu amic i, sense acrimonia, li aconsella:

- No em facis enfadar.

Es treu una cigarreta de la butxaca, l'allisa sense necessitat d'haver de mirar-la.

- En vols una ?

I es plega sobre el ventre mentre en Josep l'agafa amb els dits tremolosos. L'home de l'armilla ha deixat dos vasets plens al seu davant.

- Ja hi tornem a ser !

Se separa del taulell i, amb la cigarreta a la boca, sense encendre-la, ~~mmm~~ s'allunya cap al fons.

- On vas, ara ?

Però ell ja és a tocar de la porta. N'hi ha dues, molt semblants, i s'equivoca. L'home, des de darrera el taulell, el guia :

- Es l'altra.

S'hi endinsa i es descorda sense prendre's la molèstia de tancar. Entre dents, mormola :

- Maleït !

Se li escapa la cigarreta, però per sort li cau sobre els pantalons, d'on la recull per posar-se-la de nou a la boca.

Quan es torna a redreçar, la cara li llagremeja de suor. Es frega lleugerament el ventre, un xic adolorit, s'entatxona la camisa entre la pell i els calçotets i surt altre cop al local.

En Josep ja ha tingut temps de beure's el seu vaset i, en aquest moment, li'n serveixen un altre. Pregunta :

- El lluç ?

Assenteix mentre encén la cigarreta i dóna foc al seu company, que encara la té als dits, tota arrugada, perquè no s'ha preocupat, com ell, d'allisar-la.

- El que et convindria, a tu, és tenir uns quants fills.

Ell l'esguarda, estranyat d'aquella sortida.

- A què treu cap, això, ara ?

- No correries tant per aquí...

- Que jo corro ?

- No hi ha res com els fills, em pots ben creure.

- Però si tu ets solter !

- I què ? Quan em casi... - Beu un glop i allunya el vas dels lla-vis -. M'agradarà de veure tota la taula plena, a mi.

I fa un gest ample, circular, sense recordar-se que encara té el vas a la mà.

- Compte !

En Josep inclina el cap i l'acusa :

- Però tu ets diferent. Un bohemí !

- No es pot tenir tot el que es vol...

I es queda mirant al seu davant, cap al fons d'ampolles virolades.

A l'especialista hi havia anat sol, sense dir-li res a la Gemma, i després havia continuat mantenint aquella visita en secret.

L'home era jove, potser massa jove i tot, per al seu gust, però tenia una cara severa que imposava respecte. Per això se sentia una mica inconfortable, si bé era ~~probablement~~ possible que també hi contribuís el fet d'aquelles enormes butaques en les quals la seva còrpora menuda quedava com perduda.

- Us ho diré amb paraules fàcilment comprensibles.

S'havia tret les ulleres i començà a netejar-se-les amb un paper de fumar.

- Es tracta d'un cas de sífilis hereditària que us fa inapte per a la generació.

- Sífilis ?

El metge va assentir amb el cap, sempre amb les ulleres a les mans

- Sí. Infecció prenatal, però de segur que també hi ha factors genètics. La malaltia ha afectat les cel.lules sexuals...

- Però si jo no m'he notat maires ! Em trobo bé...

- Naturalment.

- Sóc casat i... Diu que s'encomana, oi ?

- No pas en el vostre cap, per contagi directe. Però si podíeu tenir fills, probablement alguns d'ells serien anormals. En aquestes circumstàncies no em sembla que sigui de lamentar...

Ell, però, ja no l'escoltava. Després va veure el paper que li atansava per damunt la taula :

- Aquest és el resultat de l'anàlisi..

El fa agafar, mentre li semblava sentir que la Gemma deia :

- Si la teva mare no hagués estat una perduda...

D'on li venia, aquella mena de clarividència ? En preguntar-s'ho, però, ja havia pagat la visita i era al carrer, on reduïa a petits trossos el paper que li havia donat el metge.

En Josep deixa el vas sobre el marbre amb un cop sec, innecessàriament violent, i ell el mira, sobtadament retornat a la realitat del local, d'on ha desaparegut ja la parella que ocupava una de les taules

Distingeix després el seu propi vas, encara ple, se n'apodera i el buida amb un sol glop.

- Un altre ? Ara em tova a mi...

Ell nega amb el cap.

- No, ja en tinc prou -. Es treu uns bitllets i els deixa sobre el taulell -. Beu tu, si vols.

En Josep, però, el segueix mansament cap a la porta.

- No t'has d'afectar tant, home !

- De què ?

S'ha girat a mirar-lo, amb una mitja volta ràpida que gairebé li fa perdre l'equilibri.

- De tot això.

El subjecta per les solapes del gec, el sacseja breument.

- De què carall parles ?

- Deixa'm ! Ui, noi !...

- Digues !

- No t'han d'operar ?

Aleshores el deixa anar i camina al seu davant. En Josep es queixa :

- Ets massa impulsiu, tu !

No li torna resposta i continua caminant. L'altre corre al seu darrera amb tot de gambades grotesques i inhàbils.

- On anem, ara ?

- A dormir.

- I per això corres ?

- No corre ningú.

En Josep l'agafa pel braç, vol que s'aturi.

- Escolta, jo sóc un amic...

- No en parlem més.

- I els amics...

Ell se'l treu de damunt, irat.

- Ja ni saps què et dius !

- Jo ?

- Tu, sí ! Estàs com una sopa;

El sent riure al seu costat abans que digui :

- Ara ho veuràs.

Però ell no s'atura a veure res, continua caminant carrer enllà mentre dóna un cop d'ull al rellotge. Un quart de dues.

No es gira fins en arribar a la cantonada, des d'on contempla com el seu company, clavat al mateix indret, fa tot de maniobres destacades a provar que no ha perdut ~~el sentit de l'equilibri~~ el sentit de l'equilibri. Aleshores crida :

- Josep !

L'altre finalitza les seves exhibicions i inicia un trot.

- T'has fixat ?

- Sí. Au, que t'acompanyaré fins a casa.

- Si no hi vaig, jo, a casa !

- Saps quina hora és ?

Alça el braç i li atansa el rellotge als ulls, massa i tot perquè l'altre pugui veure res. D'altra banda, l'indret és fosc.

- Més d'un quart de dues.

En Josep riu :

- Demà és festa...

Riu més, divertit pel que se li acaba d'acudir i, mig cantussejant, afegeix :

- ... i Sant Josep la farà... - Es toca el pit -. El meu sant, saps ?

Ell l'agafa per la mànega.

- Anem. Encara prendries mal.

En Josep, però, s'entossudeix :

- No vull. No sóc una gallina, jo, per anar-me'n a dormir en aquestes hores.

Ell repeteix :

- Es un quart de dues tocat.

- No siguis plom !

- Vens o no ?

- No.

- Doncs et deixo aquí.

Sense acomiadar-se, camina carrer amunt, cap a la resplendor del proper fanal.

- Pere !

S'atura, es gira.

- Vens, doncs ?

- Ets un mal germà !

Però ja avança per la vorera, amb passos lents i cautelosos.

- Apa, acabem !

En Josep es deixa menar sense dificultat, ara, però encara protesta verbalment :

- No et creguis que... Homes casats !

Ensopega en baixar de la voravia, i ell li subjecta de nou el braç mentre es queixa :

- No en saps, de beure. Sí...

Un ròt li talla les oracions i després ja no prosegueix. Tomben la cantonada i gairebé cauen sobre el vigilant que encèn una cigarreta. Ell torna a rotar. En Josep diu :

- El peix.

- No cal que ho repeteixis cada vegada.

- No en fa poc de temps que no n'he menjat, jo, de lluç ! - Però aleshores s'atura i, amb incoherència, pregunta - : Saps què faria, ara ?

- No. Què ?

L'altre branda el cap amb un somriure beatífic.

- Conec una casa...

- Sí, la teva.

- No, una casa de noies...

- I què més ?

- Es clar, tu ja tens la teva carnissera.

- No comparem !

Sense abandonar-li el braç, el fa travessar cap a l'altra banda, on tomben a l'esquerra.

- No, no n'hi ha cap de tan grossa... Qui vol dones grosses ?

El deixa dir, sense contestar, però en Josep exigeix una resposta :

- Dignes, qui les vol tan grosses, tan altes, tan mamelludes ?

- No pots callar d'una vegada. Au, que ja hi som.

- On ?

- A casa teva.

- Jo no vaig a casa. Vull una noia.

Es desfà dels seus dits i corre travessia avall.

- Josep !

L'altre no s'atura; ensopega, però això no fa més que precipitar

la seva cursa. Ell va uns passos més, indecís, i a la fi, amb un arronsament d'espatlles, s'allunya via enllà.

El carrer ben just si és il·luminat i a la vorera s'obren tot d'esquerdes traidores. Salta doncs a la calçada, per on avança amb les mans a les butxaques. En arribar al primer fanal, davant d'una torre acabada d'emblanquinar, consulta de nou el rellotge. Dos quarts de dues i cinc.

Sense pressa, va tombant carrers en escala, sempre pujant.

- Es tan cansat, quan vas carregada !...

Això era al principi, quan encara eren nous a Barcelona.

- De seguida que les coses vagin una mica bé, canviarem. Però ja veus com està tot... Gràcies encara d'haver-ho trobat.

- Si tu pots anar treballant seguit i fas hores...

- Per mi no quedarà. Per això hem vingut.

- I ara, si jo començo a fer feines... D'aquests no en tocarem cap, oi ?

- No.

Havia agafat el diari i el fullejava.

- A més, a l'hivern això deu ser molt humit.

- Per les hores que hi passem !

- Tu no, però jo...

- Ja mirarem alguna altra cosa, més endavant.

Però mai no havien mirat res. I ara...

El carrer s'allarga davant seu, sempre pujant, il·luminat per una bombeta que crema al capdamunt d'un pal, protegida per un pàmpol blanc que dibuixa una rodona sobre el pis de terra atapeïda, però no prou premsada, car a l'hivern sempre es fangosa i, a l'estiu, es desfà en pols...

Sense treure's les mans de les butxaques, enceta la clapa d'ombra que l'obliga a mirar on posa els peus. El cor se li accelera a mesura que s'atansa a la casa amb lentitud, cada cop amb més lentitud, com si les cames no l'obeïssin, com si la seva voluntat es resistís a comanar-

les.

Però el porxo ja és a tocar i una ombra més densa que no conserva una immobilitat suficient li dóna un volum desmesurat. Perquè ara ha alçat la mirada mentre enretirava les mans de les butxaques. Hi ha algú.

I l'ombra, que deixa el refugi de la pilastra, avança, salta al carrer solitari, on es queda plantada al seu davant sense pronunciar ni un sol mot.

- Gemma !

Ella, sempre muda, es torna a moure, se li atansa una mica més. Té les mans rígides al capdavall dels braços que li pengen, però sobtadament n'aixeca una, la dreta, i és una mà més llarga que la seva, perllongada per un instrument agut i amenaçador.

- Gemma !

Pas a pas, físicament pressionat pel pas inexorable de la dona, retrocedeix cap al centre del carrer, d'on, tot i la fosca, pot distingir els ulls ombrívols i alhora encesos que no l'abandonen ni un sol moment.

- Però què et passa, Gemma ?

El cor gairebé se li ha aturat i tot seguit reprén de nou, ara amb tot de batzegades llargues, irregulars. Alça els braços, com per protegir-se d'un perill imminent.

- Què vols fer ?

Perquè la mà d'ella ha continuat avançant, precedint el cos que tampoc no s'atura. Crida :

- Gemma ! Gemma !

El peu ensopega amb el sortint de la vorada, però supera l'obstacle que ~~l'obstacle~~ ^{li fa} desviar l'esguard un breu moment. Quan torna a fitar la dona, ella ja s'inclina al seu damunt amb un moviment que la desplaça cap a l'esquerra i l'obliga, també, a modificar el sentit del seu retrocés.

Seguidament, la dona té un gest sobtat, i ell, que intenta de protegir-se, es vincla enrera, amb la mà cap al parapet, però els dits no troben res i els braços, en el buit, es mouen vertiginosament i sense ordre en el seu esforç per recobrar l'equilibri compromès.

Sinó que al seu davant hi ha una mà que l'empeny amb violència i uns ulls grossos i enfollits que acompanyen el gest amb tot el poder de la seva voluntat.

- Gemma !

Però la dona ja ha desaparegut i ara només hi ha la nit, i aquesta sensació incòmoda del cos que es plega sobre ell mateix mentre fen-deix l'aire en una caiguda lliure que li dóna una falsa impressió d'immobilitat.

I després, la duresa enemiga de la terra cantelluda que ha pujat per tal de fer més terrible l'impacte i recollir-lo membre a membre, àvida de destrucció.

Es queixa feblement amb la galta repenjada sobre la cinta d'acer que brilla, pàl·lida i frega, sota un llunyà raig de llum vingut qui sap d'on. I aleshores el crit metàl·lic que propaga una trepidació feiguda...

Palpa amb les mans que han perdut la seva força, gairebé la seva capacitat d'iniciativa, mentre el cap pugna per redreçar-se, gairebé ho aconsegueix, i, trait per la inèrcia del cos, es torna a abandonar sobre la duresa de l'acer que s'encèn.

- Noooo !...

Però l'impacte de la llum, ara violenta, li fa cloure els ulls i tot el cos es buida sota la remor, monstruosament propera, que l'escomet i se l'incorpora a desgrat seu.